

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

Інститут _____ Навчально-науковий інститут економіки і управління

Кафедра _____ економіки і права

«До захисту в ЕК»

«До захисту допущено»

Директор інституту

Завідувач кафедри

_____ Шеремет О. О.

_____ Заїнчковський А. О.

(підпис)

(прізвище та ініціали)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

« ___ » _____ 20__ р.

« ___ » _____ 20__ р.

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА**

зі спеціальності _____ 051 «Економіка»

(код та назва спеціальності)

освітньо-професійної програми _____ «Економіка підприємства»

на тему: _____ «Економічне обґрунтування напрямів зростання прибутковості діяльності підприємства»

Виконав здобувач 4 курсу групи ЕП 4-1 Ковальчук Анна Олегівна
(прізвище ім'я та по батькові повністю)

Керівник _____ Ємцева Галина Федорівна _____
(прізвище ім'я та по батькові повністю) (підпис)

Рецензент _____ Басюк Т.П. _____
(прізвище та ініціали) (підпис)

Засвідчую, що в цій кваліфікаційній роботі немає запозичень із праць інших авторів без відповідних посилань.

Здобувач _____
(підпис)

Київ – 2020 р.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Інститут Навчально-науковий інститут Економіки і управління

Кафедра Економіки і права

Освітній ступінь Бакалавр

Спеціальність 051 «Економіка»

(шифр і назва)

Освітньо-професійна програма «Економіка підприємства»

(назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри економіки і права

Заїнчковський А. О.

«10» лютого 2020 року

ЗАВДАННЯ

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧУ

Ковальчук Анні Олегівні

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи «Економіка підприємства»

на тему: «Економічне обґрунтування напрямів зростання прибутковості діяльності підприємства»

керівник роботи Ємцева Галина Федорівна., ст.викладач

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом закладу вищої освіти від « 10 » лютого 2020 року № 109-КС

2. Строк подання здобувачем роботи _____,

3. Вихідні дані до роботи: законодавчі та нормативні акти України, монографії, посібники, підручники, наукові статті відповідно до обраної теми, фінансова та статистична звітність за 2017-2018 роки ПАТ «Яготинський маслозавод», мережа Інтернет.

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) Розділ 1. Теоретичні основи прибутковості підприємства: 1.1.Сутність категорій «прибуток» та «прибутковість» підприємства, 1.2.Методичні підходи до оцінки прибутковості підприємства, 1.3.Фактори впливу, резерви зростання прибутковості підприємства та шляхи забезпечення ефективності його діяльності. Розділ 2. Аналіз економічного стану прибутковості ПАТ «Яготинський маслозавод»: 2.1.Господарсько-правові засади та загальна характеристика об'єкта дослідження, 2.2. Аналіз виробничої діяльності підприємства, 2.3. Аналіз фінансових результатів та показників прибутковості підприємства. Розділ 3. Проблеми та шляхи вдосконалення прибутковості діяльності ПАТ «Яготинський маслозавод»: 3.1.Наукові підходи до удосконалення зростання прибутковості діяльності ПАТ «Яготинський маслозавод»,

3.2.Економічне обґрунтування пропозиції щодо удосконалення зростання прибутковості діяльності підприємства, 3.3.Вплив запропонованого заходу на прибутковість діяльності підприємства.

5. Перелік графічного матеріалу Презентація кваліфікаційної роботи.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада Консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання 10 лютого 2020 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів виконання кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Розроблення та затвердження плану роботи керівником	25.04.2020 р.	виконано
2	Написання розділу 1	03.05.2020 р.	виконано
3	Робота над розділом 2, розділом 3	25.05.2020р.	виконано
4	Проходження переддипломної практики (уточнення змісту розділів 2 та 3). Підготовка звіту з переддипломної практики	20.04.2020 р. - 03.05.2020 р.	виконано
5	Захист звіту з переддипломної практики	13.05.2020 р.	виконано
6	Завершення розділів 2 та 3	05.06.2020 р.	виконано
7	Остаточне оформлення роботи. Формування висновків і пропозицій, проекту доповіді, ілюстративного матеріалу. Погодження з керівником дипломної роботи	07.06.2020 р.	виконано
8	Проходження перевірки на антиплагіат	08.06.2020 р.	виконано
9	Попередній захист дипломної роботи	10.06.2020 р.	виконано
10	Подання завершеної роботи на розгляд завідувачу кафедри	08.06.2020 р.	виконано
11	Отримання зовнішньої рецензії, оформлення необхідних документів для захисту	08.06.2020 р.	виконано
12	Захист дипломної роботи	15.06.2020 р.	виконано

Здобувач _____
(підпис)

Ковальчук А.О.
(прізвище та ініціали)

Керівник роботи _____

Ємцева Г.Ф.

(підпис)

(прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Кваліфікаційна робота за спеціальністю 051 «Економіка» освітньо-професійної програми «Економіка підприємства» – Національний університет харчових технологій. – Київ 2020.

У дослідженні висвітлені економічна сутність прибутковості підприємства, основні теоретичні основи формування прибутковості підприємства та методичні підходи до зростання прибутковості діяльності підприємства. Розкриті основні поняття, категорії, нормативно-правові акти, що регламентують напрями зростання прибутковості діяльності підприємства.

Проведено аналіз ринку молочної промисловості України, техніко-економічних та фінансових показників діяльності публічного акціонерного товариства «Яготинський маслозавод», здійснено діагностику процесу зростання прибутковості діяльності підприємства та визначені основні проблеми щодо ефективності її функціонування.

Розроблено практичні рекомендації з удосконалення процесу зростання прибутковості діяльності публічного акціонерного товариства «Яготинський маслозавод».

Випускна робота викладена на 82 сторінках, містить 27 таблиць, 6 рисунків.

Ключові слова: прибутковість, процес зростання прибутковості, прибуток і рентабельність, вдосконалення прибутковості діяльності.

ANNOTATION

Qualification work in the specialty 051 "Economics" of the educational-professional program "Economics of Enterprise" - National University of Food Technologies. - Kyiv 2020.

The study highlights the economic essence of the profitability of the enterprise, the main theoretical foundations of the formation of the profitability of the enterprise and methodological approaches to increasing the profitability of the enterprise. The basic concepts, categories, normative-legal acts regulating the directions of growth of profitability of activity of the enterprise are revealed.

The analysis of the market of the dairy industry of Ukraine, technical and economic and financial indicators of activity of public joint-stock company "Yagotinsky butter factory" is carried out, diagnostics of process of growth of profitability of activity of the enterprise is carried out and the basic problems concerning efficiency of its functioning are defined.

Practical recommendations for improving the process of increasing the profitability of the public joint-stock company "Yagotyn Dairy Plant" have been developed.

The final work is set out on 82 pages, contains 27 tables, 6 figures.

Key words: profitability, process of growth of profitability, profit and profitability, improvement of profitability of activity.

ЗМІСТ

	Стор.
ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРИБУТКОВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	6
1.1.Сутність категорій «прибуток» та «прибутковість» підприємства	6
1.2.Методичні підходи до оцінки прибутковості підприємства	11
1.3.Фактори впливу, резерви зростання прибутковості підприємства та шляхи забезпечення ефективності його діяльності	17
Висновки до розділу 1.....	21
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ЕКОНОМІЧНОГО СТАНУ ТА ПРИБУТКОВОСТІ ПАТ «ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД».....	23
2.1.Господарсько-правові засади та загальна характеристика ПАТ «Яготинський маслозавод»	23
2.2.Аналіз виробничої діяльності підприємства	26
2.3.Аналіз фінансових результатів та показників прибутковості підприємства.....	36
Висновки до розділу 2.....	44
РОЗДІЛ 3. ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПАТ «ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД».....	47
3.1.Наукові підходи до удосконалення зростання прибутковості діяльності ПАТ «Яготинський маслозавод».....	47
3.2.Економічне обґрунтування пропозиції щодо удосконалення зростання прибутковості діяльності підприємства	51
3.3.Вплив запропонованого заходу на прибутковість діяльності підприємства.....	59
Висновки до розділу 3.....	63
ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ.....	64
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	67
ДОДАТКИ.....	72

ВСТУП

Актуальність обраної теми дослідження. Прибуток є важливою і головною рушійною силою економіки, основним спонукальним мотивом діяльності підприємців, певним гарантом прогресу соціально - економічної системи. Формування, використання та зростання прибутку підприємства має свої особливості в умовах трансформації економіки до ринкових засад господарювання. У сучасній економіці України питання одержання прибутку і підвищення ефективності виробництва є досить актуальними. Все це зумовлює необхідність поглибленого дослідження теоретичних засад зростання прибутковості підприємства, її впливу на темпи і пропорції суспільного відтворення. Сучасна складна економічна ситуація, в якій змушені функціонувати вітчизняні суб'єкти господарювання, а також зовнішньополітична та внутрішня нестабільність спричиняють зниження рівня прибутковості підприємств будь-яких форм власності. З огляду на це особливої уваги сьогодні набувають питання визначення факторів підвищення прибутковості підприємства.

Вагомий внесок у рішення та розробку теоретичних та практичних положень економічного аналізу прибутку зробили такі вчені, як Бабо А., Баканов М.І., Барнгольц С.Б., Шеремет А.Д., Ковальов В.В., Крейніна М.Н., Сайфулін Р.С., Привалов В.П., Терещенко О.О., Мец В.О. та Савицька Г.В. Однак, беручи до уваги сучасні реалії розвитку економічних процесів, можливо зробити висновок про те, що цей напрям дослідження потребує подальшого доопрацювання і розробки з метою удосконалення процесу формування прибутковості вітчизняних підприємств та впровадження заходів спрямованих на зростання прибутковості.

Отже, актуальність розгляду даної теми обумовлена тим, що підвищення прибутковості без адаптування її до ринкової кон'юнктури та узгодження з факторами конкурентного середовища, сприяє зниженню рівня результатів господарської діяльності підприємства, а це в свою чергу вплине на досягнення короткострокових і довгострокових цілей.

Метою дослідження є обґрунтування науково-методичних положень та практичних рекомендацій щодо зростання прибутковості і факторів впливу на неї на ПАТ «Яготинський маслозавод».

Відповідно до мети, в роботі поставлено та вирішено наступні **завдання**:

- визначено сутність «прибуток» та «прибутковість» підприємства;
- досліджено методичні підходи до оцінки прибутковості підприємства;
- досліджено методичні підходи до оцінки рентабельності підприємства;
- проведено ґрунтовний аналіз факторів, що впливають на прибутковість підприємств;
- визначено резерви підвищення прибутковості підприємства та шляхи забезпечення ефективності його діяльності;
- вивчено сучасні підходи до зростання прибутковості діяльності підприємства з метою підвищення ефективності його діяльності;
- висвітлено господарсько-правові засади та загальна характеристика ПАТ «Яготинський маслозавод»;
- проаналізовано основні техніко – економічні показники діяльності ПАТ «Яготинський маслозавод»;
- досліджено динаміку прибутку та прибутковості ПАТ «Яготинський маслозавод»;
- досліджено наукові напрями зростання прибутковості на ПАТ «Яготинський маслозавод»;
- надано наукове обґрунтування пропозицій з зростання прибутковості діяльності ПАТ «Яготинський маслозавод»;
- приведено приблизні витрати на впровадження запропонованого рішення;
- здійснено економічне обґрунтування пропозиції для ПАТ «Яготинський маслозавод»;
- визначено економічний ефект для підприємства від впровадження заходу із підвищення зростання прибутковості діяльності підприємства.

Об'єктом дослідження є Публічне акціонерне товариство «Яготинський маслозавод».

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних і практичних підходів до розробки заходів з удосконалення зростання прибутковості діяльності підприємства з метою забезпечення ефективності його діяльності.

Методи дослідження. У роботі використано методи логічного та системного аналізу — для обґрунтування практичних рекомендацій щодо зростання прибутковості; порівняльного аналізу — для визначення зміни фінансового результату діяльності підприємства в результаті впровадження запропонованих заходів. Також у дослідженні було використано розрахункові та табличні методи. Базою для виконання дослідження стали наукові фахові статті за темою дослідження, навчальні посібники та монографії, бухгалтерські стандарти, електронні джерела.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРИБУТКОВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність категорій «прибуток» та «прибутковість» підприємства

Фінансовим результатом господарської діяльності будь-якого підприємства виступає його прибутковість, яка характеризується абсолютними (сума прибутку) та відносними (рівень рентабельності) показниками.

Прибутковість підприємства є складною та багатогранною економічною категорією, що одночасно характеризує як одержані результати діяльності підприємства, так і можливості отримувати прибуток у майбутньому. Тому під прибутковістю варто розуміти стійке економічне явище, що проявляється як підтверджена здатність підприємства генерувати позитивний фінансовий результат від здійснення як основної, так і всієї господарської діяльності, який полягає у перевищенні доходу над здійсненими витратами в розмірі, достатньому для ефективного подальшого функціонування.

При створенні підприємства, його власників хвилює перш за все його прибутковість, що означає покриття прибутком витрат організації. Чим більший прибуток, тим ефективніше відбувається розвиток і з'являються можливості для розширення виробничої діяльності підприємства. Саме тому прибуток є центральною категорією в економіці кожного суб'єкта господарювання, це найважливіша фінансова категорія, що відображає позитивний фінансовий результат господарської діяльності підприємства, характеризує ефективність виробництва.

Основою економіки є виробництво продукції, виконання робіт, надання послуг. Сучасною формою організації виробництва є підприємство. На всіх підприємствах основним узагальнюючим показником фінансових результатів господарської діяльності є прибуток [39, с. 34].

Прибуток — одне з основних джерел фінансових ресурсів підприємств, формування централізованих і децентралізованих фондів грошових коштів. За рахунок прибутку формуються в значному обсязі бюджетні ресурси держави, здійснюється фінансування розширення підприємств, соціально-культурних

заходів, матеріальне стимулювання працівників тощо. У цьому зв'язку в отриманні прибутку мають бути зацікавлені не тільки трудові колективи підприємств, а й держава.

Прибуток як кінцевий фінансовий результат діяльності суб'єктів господарювання формується в результаті взаємодії багатьох компонентів як з позитивним, так і негативним значенням.

Залежно від формування та розподілу виокремлюють кілька видів прибутку. **Загальний прибуток підприємства** — це кінцевий результат діяльності підприємства. Такий прибуток інакше називають балансовим.

Валовий прибуток — це різниця між виручкою та виробничими витратами (собівартістю продукції, визначеною калькулюванням за неповними витратами). Це поняття включає власне прибуток і так звані невиробничі (адміністративні, комерційні) витрати.

Операційний прибуток, що його часто називають чистим прибутком, дорівнює валовому прибутку за мінусом невиробничих витрат.

Прибуток після оподаткування, тобто прибуток, що реально поступає в розпорядження підприємства, має поширену у вітчизняній літературі та практиці назву — **чистий прибуток** [51].

В економічній літературі існує багато визначень даної категорії, наведемо деякі з них в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

Систематизація підходів до визначення сутності поняття «прибуток»

1. Автор	2. Визначення
К. Маркс	Перетворена форма доданої вартості, результат відношення між необхідним і додатковим робочим часом.
Дж. М. Кейнс	Розглядав прибуток у системі макроекономічних показників регулювання соціально-економічних процесів у державі за допомогою ефективного попиту.
В. Петті	Та частина продукту, яка залишається після відрахування заробітної плати, тобто прибуток зводився до ренти.

Продовження таблиці 1.1

1	2
А. Сміт	Дохід промислового капіталіста, що залишився після сплати ренти земельному власнику і відсотка власнику грошового капіталу. Прибуток вважався породженням усього авансового капіталу, а його отримання визнавалося кінцевою метою капіталістичного виробництва.
Білик М.Д.	Прибуток – це додаткова вартість, яка утворюється в процесі виробництва понад вартість спожитих виробничих ресурсів і робочої сили.
Буряковський В.В.	Прибуток – це грошове вираження основної частини грошових накопичень, які створені підприємствами різних форм власності.
Бланк І. А.	Прибуток мірило фінансового здоров'я підприємства, характеристика рентабельності вкладення коштів в активи конкретного підприємства.
Ефимова О. В.	Прибуток – змінена форма додаткової вартості, виробленої, реалізованої, готової до розподілу, що сформована в процесі суспільного відтворення для задоволення різних інтересів підприємства та його власників.
Мец В. О.	Прибуток – фінансова категорія, яка показує позитивний фінансовий результат, характеризує ефективність виробництва, свідчить про обсяг і якість виготовленої продукції, стан продуктивності праці, рівень собівартості.
Савчук В. П.	Прибуток – основний критерій ефективності господарювання.
Шеремет А. Д	Прибуток – основне власне внутрішнє фінансове джерело, яке забезпечує розвиток підприємства на принципах самофінансування.

Джерело: складено на основі [26, 31].

Сутність прибутку як економічної категорії розкривається через функції, які він виконує у господарській діяльності. Основні з них такі: облікова, розподільча, стимулююча.

Облікова функція прибутку полягає в тому, що він необхідний елемент ціни товару. Отже, як і ціна, прибуток є засобом обліку суспільно необхідних витрат праці, що потрібні для забезпечення розширеного відтворення. Саме такий облік дає змогу визначити оцінку ефективності господарської діяльності підприємства. Тобто, прибуток є економічним показником оцінки

господарської діяльності підприємницьких структур. Економічне значення прибутку полягає у тому, що він відображає кінцевий виробничо-фінансовий результат.

Розподільча функція прибутку полягає в тому, що через прибуток здійснюється регулювання розподілу ресурсів і доходів між суб'єктами господарської діяльності та галузями економіки.

Стимулююча функція прибутку полягає в тому, що прибуток використовується як в інтересах суб'єктів підприємництва, так і в інтересах їхніх працівників. Прибуток одночасно є і кінцевим фінансовим результатом господарської діяльності підприємства, і основним елементом його фінансових ресурсів, які необхідні для забезпечення розширення виробництва, науково-технічного і соціального заохочення працівників, виплати дивідендів, формування резервів тощо. Саме прибуток спонукає підприємницькі структури впроваджувати досягнення науково-технічного прогресу, які призводять до зниження витрат виробництва, підвищення його ефективності. [56].

Згідно до П(С)БО 3 можна виділити такі види прибутку, які наведені у таблиці 1. 2.

Таблиця 1. 2

Класифікація прибутку

Класифікаційна ознака	Види прибутку
1	2
1. За характером відбиття в обліку	Бухгалтерський прибуток
	Економічний прибуток
2. За характером діяльності підприємства	Прибуток від звичайної діяльності
	Прибуток від надзвичайних
3. За основними видами господарських операцій підприємства	Прибуток від реалізації продукції
	Прибуток від позареалізаційних операцій
4. За основними видами діяльності підприємства	Прибуток від операційної діяльності
	Прибуток від інвестиційної діяльності
	Прибуток від фінансової діяльності
5. За складом елементів, що формують прибуток	Маржинальний прибуток характеризує
	Валовий прибуток характеризує
	Фінансові результати від позареалізаційних операцій.
	Чистий прибуток
6. За характером оподаткування прибутку	Оподаткована частина прибутку.
	Неоподаткована частина прибутку.

Продовження таблиці 1.2.

1	2
7. За характером інфляційної «очистки» прибутку	Номінальний прибуток
	Реальний прибуток
8. За достатністю рівня формування	Нормальний прибуток
	Низький прибуток
	Високий прибуток
9. За ступенем використання	Нерозподілений прибуток
	Розподілений прибуток

Джерело: сформовано автором на основі [17]

Проаналізувавши дані таблиці 1.2. можна зробити висновок, що отримання прибутку пов'язане з кількома напрямками діяльності підприємства, виділяють декілька видів класифікації прибутку. Кожен вид прибутку має свої характерні особливості та свій метод розрахунку.

Отже, прибуток в ринковій економіці є головною метою і найважливішим критерієм ефективності господарської діяльності підприємницьких структур. Водночас прибуток є основним джерелом забезпечення внутрішньогосподарських потреб підприємств, формування дохідної бази бюджетних ресурсів різних рівнів, позабюджетних та благодійних фондів.

Задовільний рівень ефективності потребує, з одного боку, перевищення кінцевих результатів над витратами на їх досягнення, а з іншого – зіставлення одержаних при цьому результатів з результатами аналогічних об'єктів. При цьому абсолютна сума прибутку, отримана підприємством, і є дуже важливим показником діяльності, однак не може характеризувати рівень ефективності господарювання. Це пов'язано з тим, що абсолютний розмір прибутку характеризує лише одноразовий економічний ефект, тоді як міру цієї ефективності характеризує показник прибутковості [5].

Досліджуючи сутність прибутковості, не можна не відмітити різноманітність поглядів щодо тлумачення поняття «прибутковість».

З табл. 1. 3 видно, що на сьогодні немає єдиного визначення категорії прибутковість. Усі автори по-різному трактують це поняття.

Таблиця 1.3

Систематизація підходів до визначення сутності поняття «прибутковість»

Автор	Прибутковість – це
Р.Р. Антонюк	стійке економічне явище, що проявляється як підтверджена здатність підприємства генерувати позитивний фінансовий результат від здійснення як основної, так і всієї господарської діяльності, що полягає в перевищенні доходу над здійсненими витратами в розмірі достатньому для ефективного подальшого функціонування
М.Ф. Огійчук	вид ефективності, що характеризує результативність діяльності економічних систем (підприємств, територій, національної економіки). Основною особливістю таких систем є вартісний характер засобів (видатків, витрат) досягнення цілей (результатів), а в деяких випадках і самих цілей (зокрема, одержання прибутку)
Т.В. Осипова	основою прибутковості є сам прибуток, який у цілому й визначає результат фінансово-господарської діяльності підприємств як суб'єктів господарювання. Тому прибуток зображає її результати
Л.Ю. Кучер	між прибутком і прибутковістю є тісний діалектичний взаємозв'язок: прибуток – це показник для зображення економічного ефекту в абсолютних показниках, а прибутковість – показник для зображення економічної ефективності діяльності суб'єкта господарювання
С.В. Мочерний	прибутковість суб'єкта треба розглядати з двох аспектів: по-перше, як прибутковість усього підприємства щодо всього авансованого капіталу, яка визначається нормою прибутку: відношенням річного прибутку до авансованого капіталу; по-друге, як прибутковість виготовлення окремої партії товарів, яка вимірюється відношенням прибутку до собівартості товарів
О.В. Хмелевський	стан підприємства, що вказує на його здатність здійснювати рентабельну діяльність, забезпечувати платоспроможність, генерувати прибуток, на основі чого забезпечувати стабільність зростання та майбутній інноваційно-інвестиційний розвиток

Джерело: сформовано автором на основі [1,28,36]

Отже, прибутковість – це показник, який характеризує ефективність діяльності підприємства з точки зору здатності його приносити прибуток та забезпечувати ефективне відтворення використаних ресурсів.

1.2. Методичні підходи до оцінки прибутковості підприємства

Ефективність функціонування будь-якого підприємства в ринкових умовах можлива лише за умови досягнення певних фінансових результатів. Прибутковість підприємства характеризують два показники: прибуток та рентабельність. Прибуток виражає абсолютний ефект без урахування

використаних ресурсів, а рентабельність є одним із головних вартісних показників ефективності виробництва, який характеризує рівень віддачі активів і рівень використання капіталу в процесі виробництва. Вона безпосередньо пов'язана з отриманням прибутку та показує ефективність діяльності підприємств різних форм власності та характеризує інтенсивність їх роботи. Тому дослідження прибутковості є дуже важливим фактором для подальшого ефективного функціонування та розвитку підприємства [16, с.132].

Управління формуванням прибутку від реалізації продукції (робіт, послуг) передбачає розрахунок його планового обсягу. Планування, прогнозування отримання прибутку суб'єктам господарювання необхідне для складання поточних і перспективних фінансових планів.

Визначення суми прибутку від реалізації продукції (робіт, послуг) має деякі особливості залежно від сфери діяльності суб'єкта господарювання: виробничої сфери, торгівлі, сфери послуг.

Так, у виробничій сфері буде різниця в розрахунках прибутку від реалізації продукції стосовно промислових і сільськогосподарських підприємств, будівельних організацій, підприємств транспорту. У сфері послуг по-різному визначатиметься прибуток від надання послуг комерційними банками, страховими компаніями, інвестиційними фондами, підприємствами торгівлі. На підприємствах виробничої сфери можуть бути застосовані три методи розрахунку прибутку від реалізації продукції: прямого розрахунку, за показниками витрат на одну гривню продукції, економічний (аналітичний) метод.

Метод прямого розрахунку. Прибуток розраховується за окремими видами продукції, що виробляються і реалізуються.

Розрахунок прибутку на основі показника витрат на 1 грн. продукції. Це укрупнений метод. Може застосовуватись по підприємству в цілому за розрахунку прибутку від випуску, реалізації всієї продукції. Передбачається використання даних про виробничі витрати, реалізацію продукції за попередній період, а також очікувану їх зміну, що прогнозується в наступному періоді. За

цього методу розрахунку також бракує можливості визначити вплив окремих чинників на обсяг прибутку, його зміну.

Економічний (аналітичний) метод. Може використовуватися для розрахунку прибутку від випуску (реалізації) продукції. Він відрізняється від уже розглянутих методів розрахунку прибутку тим, що дає змогу визначити не тільки загальну суму прибутку, але також і вплив на неї зміни окремих чинників: обсягу виробництва (реалізації) продукції; собівартості продукції; рівня оптових цін і рентабельності продукції, асортименту та якості продукції.

Розрахунок прибутку цим методом здійснюється окремо за порівняною і непорівняною продукцією в плановому періоді. Порівнянна продукція - це продукція, що вироблялася в попередньому періоді. Непорівнянна продукція - це продукція, що не вироблялася на підприємстві в попередньому періоді.

Розрахунок прибутку за порівняною продукцією здійснюється в такій послідовності:

- визначається очікуваний базовий прибуток і базова рентабельність продукції;
- порівняна продукція планового періоду визначається за собівартістю періоду, що передував плановому;
- виходячи з рівня базової рентабельності продукції розраховується прибуток за порівняною продукцією в плановому періоді;
- розраховується вплив окремих чинників на зміну прибутку в періоді, що планується.

Розрахунок базового прибутку здійснюється на підставі звітних або очікуваних даних за попередній період. Базовий прибуток - це прибуток від випуску (реалізації) продукції в періоді, що передував плановому. За його розрахунку здійснюється коригування звітного, очікуваного прибутку з урахуванням чинників, що на нього вплинули тоді, але не діятимуть у періоді, що планується: зміна оптових цін, припинення випуску окремих видів продукції, зміна рентабельності окремих видів продукції, зниження їх собівартості. Від точного розрахунку базового прибутку залежить точність усіх

наступних розрахунків. Прибуток від випуску (реалізації) непорівнянної продукції може бути розрахований методом прямого розрахунку, якщо є відповідні вихідні дані. За браком таких прибуток розраховується для всієї непорівнянної продукції з використанням показника середньої рентабельності продукції по підприємству.

Слід зазначити, що в тому разі, коли розрахунок прибутку розглянутими вище методами здійснений виходячи із загального випуску продукції, окремо розраховується прибуток від реалізації продукції. При цьому враховуються обчислена сума прибутку від випуску, а також зміна прибутку в залишках нереалізованої продукції. Може бути використана така формула розрахунку:

$$\text{Прп} = \text{Пзпп} + \text{Пвп} + \text{Пзкп}, (1.1.)$$

де Прп - прибуток від реалізації продукції;

Пзпп - прибуток у залишках нереалізованої продукції на початок планового періоду;

Пвп - прибуток від випуску продукції;

Пзкп - прибуток у залишках нереалізованої продукції на кінець планового періоду.

Прибуток у залишках нереалізованої продукції можна розраховувати за методом прямого розрахунку, якщо є відповідні вихідні дані. Проте, як правило, дуже складно визначити асортимент, перелік виробів у залишках, особливо на кінець періоду, що планується.

Тому частіше прибуток у залишках нереалізованої продукції розраховується за показником рентабельності продукції. При цьому прибуток у залишках нереалізованої продукції на початок планового періоду обчислюється множенням собівартості цих залишків на середню рентабельність продукції на підприємстві в попередньому періоді (або в четвертому кварталі попереднього року за розрахунку прибутку на плановий рік у цілому). Прибуток у залишках нереалізованої продукції на кінець планового періоду обчислюється множенням їхньої собівартості на середню рентабельність продукції на

підприємстві в період, що планується (або в четвертому кварталі планового року за розрахунку прибутку на плановий рік у цілому). Із розглянутих методів обчислення прибутку метод прямого розрахунку практично може бути використаний на підприємствах різних сфер діяльності і галузей економіки. Щодо аналітичного методу розрахунку і методу з використанням показника витрат на 1 грн. продукції, то методологія й окремі положення можуть бути застосовані також і на підприємствах сфери послуг.[23, с.679].

Якщо сума прибутку показує абсолютний ефект від діяльності, то рентабельність характеризує міру цієї ефективності, тобто відносний рівень прибутковості підприємства або продукції, що виробляється. Рентабельність як показник дає уявлення про достатність прибутку порівняно з іншими окремими величинами, що впливають на фінансово-господарську діяльність підприємства. Під час визначення показника рентабельності прибуток співвідноситься з чинниками, що мають найзначніший вплив на його отримання: доходами, витратами, ресурсами, капіталом [40,с.456].

Інформаційною базою для аналізу прибутковості та рентабельності підприємства є форми бухгалтерської звітності №1 «Баланс підприємства», №2 «Звіт про фінансові результати», №3 «Звіт про рух грошових коштів», №4 «Звіт про власний капітал», №5 «Примітки до річної фінансової звітності», бізнес-план, фінансовий план, матеріали ревізій, аудиторських перевірок тощо [28,с.371].

Рентабельність – це відносний показник інтенсивності виробництва, який характеризує рівень окупності (прибутковості) відповідних складових процесу виробництва або сукупних витрат підприємства . З іншого боку, рентабельність – якісний вартісний показник, який показує рівень віддачі витрат або ступінь використання існуючих ресурсів у процесі виробництва і реалізації товарів (робіт і послуг). Це не просто статистичний, розрахунковий параметр, а складний комплексний соціально-економічний критерій. На відміну від прибутку, він характеризує ефективність фінансової діяльності будь-якого конкретного економічного суб'єкта, щодо всіх інших (індивідуальних

підприємців, організацій, регіонів, окремих країн і світу в цілому), незалежно від розмірів і характеру економічної діяльності. Дана якість надає рентабельності, з одного боку, форму економічної категорії, що виражає економічні відносини між економічними суб'єктами з приводу результативності використання факторів капіталу, а з іншого – характер об'єкта й інструмента фінансового менеджменту [39,с.34].

Система показників рентабельності наведена у табл. 1.4.

Таблиця 1.4

Система показників рентабельності

Показник рентабельності	Формула розрахунку
1	2
Валова рентабельність	Валовий прибуток(збиток) / Собівартість реалізованої продукції
Рентабельність від операційної діяльності	Прибуток (збиток) від операційної діяльності/ Операційні витрати
Рентабельність від звичайної діяльності	Прибуток (збиток) від звичайної діяльності/ Витрати від звичайної діяльності
Рентабельність господарської діяльності для загальної оцінки ефективності діяльності Підприємства	Прибуток (збиток) від господарської діяльності/ Витрати від господарської діяльності
Рентабельність господарської діяльності щодо оцінки ефективності діяльності підприємства для власника	Чистий прибуток (збиток) від господарської діяльності/ Витрати від господарської діяльності
Рентабельність реалізації	Чистий прибуток(збиток) / Чистий дохід * 100%
Рентабельність собівартості	Чистий прибуток(збиток) / Повна собівартість продукції * 100%
Рентабельність активів для загальної оцінки ефективності діяльності підприємства	Прибуток (збиток) від господарської діяльності/ Середньорічна величина активів
Рентабельність активів щодо оцінки ефективності діяльності підприємства для власника	Чистий прибуток (збиток) від господарської діяльності/ Середньорічна величина активів
Термін окупності активів для загальної оцінки ефективності діяльності підприємства	для загальної оцінки ефективності діяльності підприємства
Термін окупності активів щодо оцінки ефективності діяльності підприємства для власника	100%/ Рентабельність активів щодо оцінки ефективності діяльності підприємства для власника
Рентабельність необоротних активів	Чистий прибуток / Середня величина необоротних активів
Термін окупності необоротних активів	100%/ Рентабельність необоротних активів

Продовження таблиці 1.4

1	2
Рентабельність оборотних активів	Чистий прибуток / Середня величина оборотних активів
Термін окупності оборотних активів	100%/ Рентабельність оборотних активів
Коефіцієнт рентабельності активів	Прибуток від звичайної діяльності до оподаткування / Валюта балансу
Рентабельність власного капіталу для загальної оцінки ефективності діяльності підприємства	Прибуток (збиток) від господарської діяльності/Величина власного капіталу
Рентабельність власного капіталу щодо оцінки ефективності діяльності підприємства для власника	Чистий прибуток (збиток) від господарської діяльності/Середньорічна величина власного капіталу
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	Чистий прибуток (збиток) /Власний капітал
Валова рентабельність чистого доходу від основної діяльності	Валовий прибуток (збиток)/Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції

Джерело: створено автором на основі [34,45,48]

Отже, можна зробити висновок, що рентабельність комплексно відображає ступінь ефективності використання матеріальних, трудових і грошових ресурсів, а також природних багатств.

1.3. Фактори впливу, резерви зростання прибутковості підприємства та шляхи забезпечення ефективності його діяльності

Процес формування прибутку відбувається під впливом факторів внутрішнього та зовнішнього характеру.

Внутрішні фактори впливу на прибуток підприємства — це фактори, які залежать від діяльності підприємства: обсяг діяльності підприємства, стан та ефективність використання ресурсів підприємства, рівень доходів, рівень витрат, ефективність цінової та асортиментної політики.

Зовнішні фактори впливу на прибуток підприємства — це фактори, які не залежать від діяльності підприємства: державне регулювання цін у сучасних умовах на товари, які входять до споживчого кошика, подорожчання послуг інших галузей народного господарства, система оподаткування, зміна нормативних документів по кредитуванню, збільшення облікової ставки за користування кредитними, політика держави по формуванню доходів, відсутність індексації доходів населення залежно від темпів інфляції.

Для того, щоб рівень прибутковості покращувався, на підприємстві повинні проводитися заходи тільки в наступному порядку [30, с. 38]:

— організаційні (удосконалення виробничої структури, удосконалення організаційної структури управління, диверсифікація виробництва, реструктуризація виробництва тощо);

— технічні (оновлення техніко-технологічної бази, переозброєння виробництва, вдосконалення виробів, що виробляється);

— економічні важелі та стимули (удосконалення тарифної системи, форми і системи оплати праці, прискорення обігу оборотних коштів тощо).

Якщо почати проводити зміни не в такому порядку, то позитивні зрушення у ефективності діяльності будуть малопомітними, або відсутніми взагалі.

Розглядаючи резерви максимізації прибутку слід звернути увагу на те, що прибуток залежить як від доходів підприємства, так і від його витрат.

Отже, збільшення прибутку можна досягти двома способами: зменшити витрати на виробництво або збільшити дохід від реалізації. Тому, перед кожною фірмою постає питання правильно сформулювати свою цінову стратегію й обрати оптимальний обсяг виробництва.

Підстави максимізації прибутку такі самі, що й мотиви максимізації корисності споживача. Максимізація прибутку є вирішальною умовою успішної конкурентоспроможності підприємства, його життєздатності і закріплення на ринку.

Якщо фірма працює за умов досконалої конкурентоспроможності, то це означає, що вона повинна продавати свою продукцію за цінами, що склалися на ринку, а не згідно зі своєю власною стратегією. Встановити ціну вище тієї, що склалася, продавець не може, інакше його товар не купуватимуть. Встановивши ціну нижче конкурентів він швидко реалізує весь товар, але отримає менший прибуток і навіть може зазнати збитків. При таких обставинах максимізації прибутку можна досягти за рахунок збільшення обсягу продукції. Щоб визначити обсяг продукції потрібно порівняти

граничну виручку та витрати, вони повинні дорівнювати. Це правило діє для всіх фірм, не залежно від того, на якому ринку вона працює.

Що стосується фірм, які працюють в умовах недосконалої конкуренції (монополія та олігополія), для них ціна не є заданою, вона може змінюватись. Виробник розуміє, що чим більше продукції він виробить тим за нижчою ціною мусить її продавати. Монополісти максимізують свій прибуток коли граничні витрати дорівнюють граничним доходам. Проте ціна, яку вони встановлюють перевищує граничні витрати. Отриманий прибуток називають монопольним прибутком.

У разі олігополії виробник або контролює ціну в результаті змови з іншими олігополістами, або підлаштовується під ціни лідера. Для олігополіста важливо зрозуміти, що за умов недосконалої конкуренції гранична виручка, як і граничні витрати, стане змінною величиною, залежно від обсягу випуску продукції [3, с. 115].

А взагалі, можна відмітити наступні резерви підвищення прибутку.

Для практичного використання внутрішньовиробничих резервів підвищення ефективності розвитку галузі та їх оцінки виділяють такі групи резервів:

- резерви використання матеріальних ресурсів (сировинних, паливно-енергетичних, допоміжних матеріалів),
- резерви використання основних виробничих фондів, резерви використання живої праці (трудових ресурсів),
- резерви використання капітальних вкладень та фінансових ресурсів,
- резерви підвищення якості продукції [13, с.540].

Загальним методологічним принципом виміру наявних резервів у конкретній галузі є порівняння фактичного рівня використання ресурсів (скупних витрат) з науково обґрунтованими нормами та нормативами, статистичними даними за декілька років, або досягнутим рівнем використання ресурсів та їх витрат на підприємствах галузі після впровадження новітніх досягнень науки, техніки, технології, організації виробництва. Найбільш

об'єктивною кількісною оцінкою по кожному виду рівнів є порівняльний аналіз потенційних та фактично досягнутих показників використання окремих видів ресурсів, причому базовим показником ефективності використання виробничого ресурсу може бути як нормативний (оптимальний) рівень, так і максимальний рівень використання ресурсів на вітчизняних і зарубіжних підприємствах відповідної галузі.

За розмірами основних виробничих фондів та рівнем їх використання визначають виробничу потужність підприємства, яка характеризує максимально можливий випуск продукції заданого асортименту і якості або обсяг переробки сировини за зміну, добу, рік у натуральних показниках при повному використанні виробничого устаткування, площ, а також прогресивної технології, організації виробництва і праці. Підприємства харчової промисловості виробничу потужність визначають за провідним устаткуванням. Основними елементами, що визначають величину виробничої потужності підприємства, є:

- асортимент та якість виробленої продукції;
- склад устаткування та його кількість за видами;
- час роботи устаткування і використання площ протягом року;
- прогресивні техніко-економічні норми продуктивності та використання устаткування, виробництва продукції на одиницю площі, нормативи тривалості виробничого циклу і трудомісткості виробленої продукції (надання послуг).

Резервом збільшення прибутку суб'єктів господарювання є ліквідація невиробничих виплат по заробітній платі, по оплаті цілоденних простоїв і часів внутрішньо змінного простою, доплат за працю в додатковий час, ліквідація невиробничих витрат і втрат у складі витрат на обслуговування підрозділів виробництва і управління [18, с. 137].

Також важливу роль в підвищенні прибутку відведена маркетингу. Практика світової торгівлі показала, що багато видів нових продуктів не знаходять свого покупця на ринку без вправної організації маркетингу. Тому в

цих умовах господарювання слід більше уваги приділяти маркетингу.

Для збільшення обсягу отриманого прибутку харчовим підприємствам необхідно застосовувати правильну тактику в області встановлення цін. У цінах повинні відображатись суспільно-необхідні витрати на виробництво і реалізацію продукції, її споживчі властивості, якість, платоспроможний попит. Від правильності розрахунку ціни багато в чому залежить обсяг отриманого прибутку, ліквідність і платоспроможність підприємства, його фінансовий стан [18, с.138].

Отже, для підвищення прибутку потрібно спиратися на комплексний техніко-економічний аналіз роботи підприємства: вивчення техніко-економічних показників роботи підприємства й організаційного рівня виробництва, використання виробничих потужностей і основних фондів, сировини і матеріалів, робочої сили, господарських зв'язків тощо.

Висновки до розділу I

Формування та створення ринкової економіки потребує від підприємств України раціонального і економічно обґрунтованого підходу до планування своєї діяльності, до визначення стратегії фінансової і виробничої політики, аналізу й оцінки отриманих результатів. Прибуток є основним джерелом фінансування розвитку підприємства, удосконалення його матеріально-технічної бази, забезпечення всіх форм інвестування.

Прибуток – це та частина виручки, що залишається після відшкодування всіх витрат на виробничу, комерційну, фінансову та інвестиційну діяльність підприємства, та слугує засобом відтворення і головним мотивом здійснення такої діяльності для власників підприємства в поточному і перспективному періоді, а також є основною характеристикою ефективності цієї діяльності.

Динамічний розвиток підприємства неможливий без створення дієвого механізму управління прибутком, основною метою якого є забезпечення умов для ефективного формування, розподілу й використання прибутку у поточному і перспективному періодах. Управління прибутком підприємства

передбачає створення методичного, організаційного та інформаційно-аналітичного забезпечення з метою раціонального використання ресурсів підприємства. Формування прибутку підприємства відбувається в процесі його операційної, фінансової та інвестиційної діяльності, передбачає управління доходами та витратами від даних видів діяльності, податковими платежами, операційним і фінансовим важелями, а також планування величини прибутку від різних сфер діяльності підприємства.

Підвищення прибутковості підприємства повинно відповідати загальній стратегії розвитку підприємства, сприяючи підвищенню його ринкової вартості, формуванню необхідних і достатніх обсягів інвестиційних та фінансових ресурсів з урахуванням інтересів власників і працівників підприємства.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ЕКОНОМІЧНОГО СТАНУ ТА ПРИБУТКОВОСТІ ПАТ «ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД»

2.1. Господарсько-правові засади та загальна характеристика об'єкта дослідження

Підприємством, яке стало базою для практики, є Публічне акціонерне товариство «Яготинський маслозавод». Скорочена назва: ПАТ «Яготинський маслозавод» (рис.2.1.). Код ЄДРПОУ:00446003. Директором є Сіренко Олександр Олександрович. В даний час підприємство знаходиться за адресою: Київська область, м.Яготин, вул.Шевченка, 213, 07700.

Рис.2.1. Логотип ПАТ «Яготинський маслозавод»

Середня кількість працівників складає – 909 осіб.

ПАТ «Яготинський маслозавод» почало свою діяльність в 1956 році. У лютому 1994 року об'єднання шляхом корпоратизації перетворене у відкрите акціонерне товариство «Яготинський маслозавод». Змінами до Статуту товариства, внесеними рішенням загальних зборів акціонерів 2011 року (протокол № 1 від 04.04.2014), було змінено найменування товариства на «публічне акціонерне товариство». Наразі акціонерами товариства є фізичні та юридичні особи, які набули право власності на акції товариства у процесі приватизації, на вторинному ринку цінних паперів, а також у порядку спадкування громадян, правонаступництва юридичних осіб та у інших

випадках, передбачених чинним законодавством. Держава акціями товариства не володіє.

Вищим органом управління ПАТ «Яготинський маслозавод» є Загальні збори акціонерів. Організаційна структура товариства затверджена рішенням Наглядової ради АТ «Молочний Альянс» №Н-Р-23/1 від 01.09.14 року.

ПАТ "Яготинський маслозавод" виробляє 70 видів молочної продукції, для забезпечення населення Яготинського району та частково м. Києва та Київської області. Надає транспортні послуги на замовлення населення. Діє роздрібна та оптова торгівля переважно продовольчим асортиментом.

ПАТ «Яготинський маслозавод» також входить до складу холдингу АТ «Молочний альянс» і випускає 16 видів молочної продукції під торговою маркою «Яготинське». АТ «Молочний альянс» - група компаній, що об'єднує підприємства з виробництва і збуту сирів і цільномолочної продукції. До складу холдингу входять 9 підприємств: Пирятинський, Баштанський, Городенківський, Згурівський, Тростянецький, Новоархангельський сирзаводи, Золотоніський маслоробний комбінат, Яготинський маслозавод, Варвамаслосирзавод та компанії «Еталонмолпродукт» і торговий дім «Еталон». Продукція підприємств холдингу випускається під торговими марками «Молочний шлях», «Славія», «Здорово», «Яготинське».

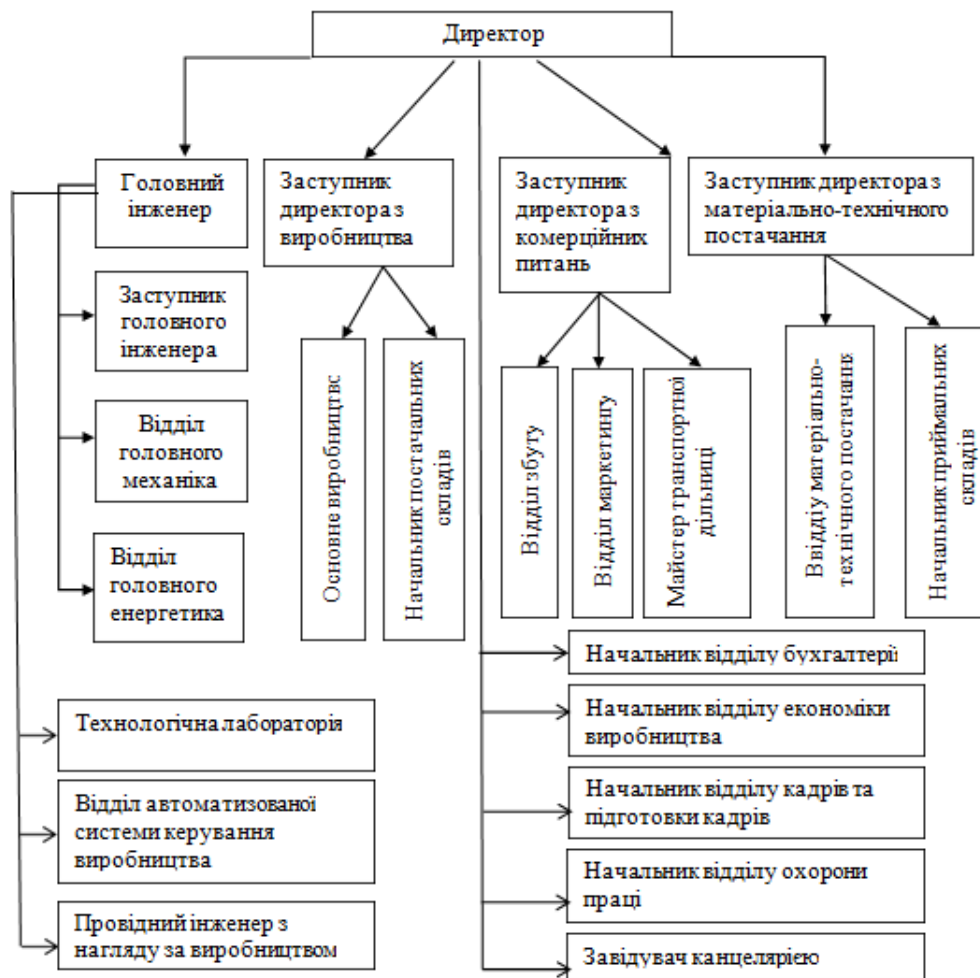
Політика підприємства ПАТ «Яготинський маслозавод» ґрунтується на тому, що ми виробляємо лише натуральний продукт із натуральної сировини. Будь-які домішки до молока не додаються. Вся продукція відповідає вимогам українського законодавства стосовно якості і безпечності харчових продуктів, усі технологічні процеси сертифіковані у відповідності до вимог стандартів НАССР та ISO.

Молоко закуповується лише від фермерських господарств, воно проходить усі необхідні експертизи в сучасній заводській лабораторії, а раз на квартал — в сертифікованих державних лабораторіях, висновки яких ми маємо в наявності, і це є безапеляційним доказом якості нашої продукції. Окрім

того, на підприємстві працює державний ветеринарний лікар, який регулярно проводить експертизу як сировини, так і готової продукції.» [50].

Вищим органом товариства є Загальні Збори. Всі структурні підрозділи підпорядковані Правлінню Товариства на чолі Голови Правління, яке підпорядковане Наглядовій Раді. Будь-які пропозиції щодо реорганізації з боку третіх осіб не поступали [54].

Система корпоративного управління ПАТ «Яготинський маслозавод» має структуру, зображену на рис.2.2.

Рисунок 2.2. Організаційна структура ПАТ «Яготинський маслозавод»

*Джерело: розроблено автором на основі [37].

Взаємовідносини підприємства із зовнішнім середовищем і ринковою інфраструктурою. ПАТ «Яготинський маслозавод» не співпрацює зі збутовими

організаціями (посередниками), а самостійно поставляє свою продукцію на ринок, оскільки одним із видів його діяльності є транспортування (перевезення).

З року в рік збільшується сировинна зона підприємства, яка на сьогодні охоплює крім Київської обл. Полтавську, Чернігівську, Житомирську, Черкаську, Вінницьку і навіть Хмельницьку області.

Головними конкурентами є «Гадячсир», «Danone», Житомирський маслозавод, ТОВ «Українська молочна компанія».

2.2. Аналіз виробничої діяльності підприємства

Наступним кроком є проведення аналізу вартості основних засобів підприємства, що дасть нам змогу визначити стан виробничих потужностей. У процесі дослідження вивчається динаміка перерахованих показників, проводиться порівняльний аналіз за різними напрямками, визначаються фактори зміни їх величини (табл.2.1).

Таблиця 2.1

Динаміка та структура активів ПАТ «Яготинський маслозавод» за 2017-2018 рр. (тис. грн/%)

Види активів	2017 р	Пит.вага	2018 р	Пит. вага	Відхилення	
					Абсолютне (+/-)	Відносне,%
1	2	3	4	5	6	7
1. Необоротні активи:	294181	30,61	366209	30,07	72028	24,48
нематеріальні активи	2498	0,26	-	-	-	-
основні засоби	216956	22,58	288984	23,73	72028	33,20
2. Оборотні активи	666776	69,39	851741	69,93	184965	27,74
Активи всього:	960957	100,00	1217950	100,00	256993	26,743

*Джерело: фінансова звітність підприємства.

Проаналізувавши дані таблиці 2.1. можна зробити висновок, що на ПАТ «Яготинський маслозавод» в 2017 році переважають оборотні активи із часткою в 69,39%. Дана ситуація свідчить про швидку ліквідність підприємства. У 2018 році оборотні активи збільшилися на 184965 тис.грн.(69,93 %), а необоротні -

на 72028 тис. грн. (24,48%). Для більш цілісного аналізу основних засобів ПАТ «Яготинський маслозавод» у таблиці 2.2 наведена їх класифікація та динаміка змін в період за 2017-2018 рр.

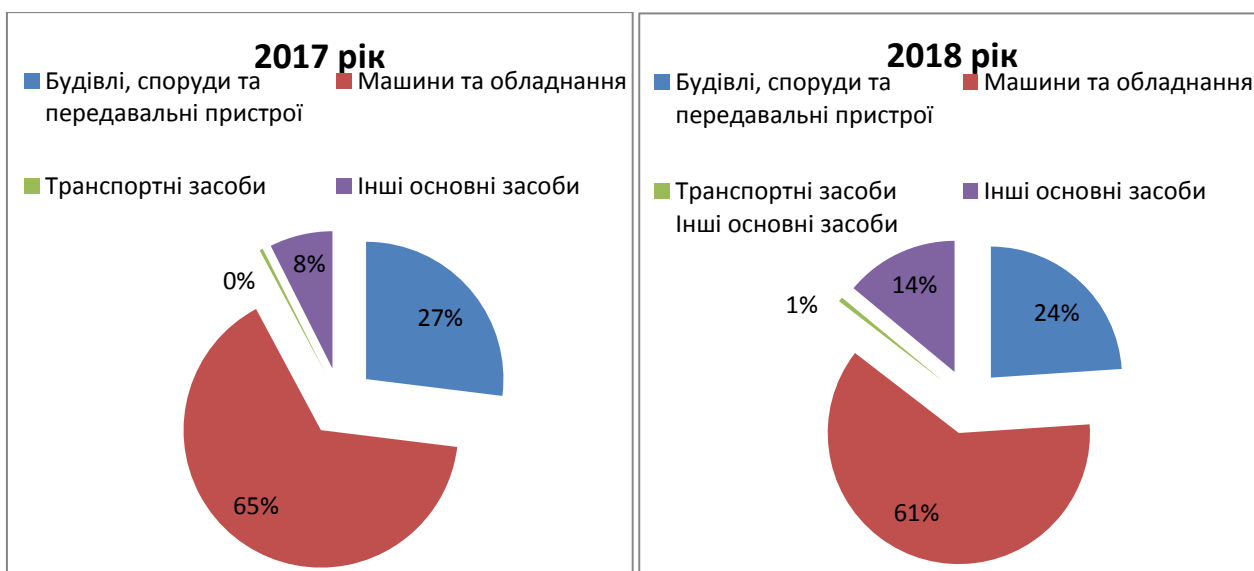
Таблиця 2.2

Динаміка та структура основних засобів ПАТ «Яготинський маслозавод» за 2017- 2018 рр. (та їх класифікація за групами), тис.грн/%

Найменування груп ОЗ	2017 Рік	пит.в ага	2018 Рік	пит. вага	Відхилення	
					Абсолютне(+/-)	Відносне, %
1	2	3	4	5	6	7
всього:	216956	100	288984	100	72028	33,2
Будівлі, споруди та передавальні пристрої	58482	26,96	69176	23,94	10694	18,29
Машини та обладнання	141507	65,22	177766	61,51	36259	25,62
Транспортні засоби	860	0,40	1623	0,56	763	88,72
Інші основні засоби	16107	7,42	40419	13,99	24312	150,94

*Джерело: фінансова звітність підприємства.

Амортизація основних засобів нараховується із застосуванням прямолінійного методу. Строки корисного використання встановлюються для кожного об'єкта основних засобів окремо. Суттєвих змін у вартості основних засобів немає. Структура основних засобів за 2017-2018 році ПАТ «Яготинський маслозавод» зображена на рис.2.3.

Рис.2.3. Структура основних засобів за 2017-2018 роки, %

*Джерело: розроблено автором на основі фінансової звітності підприємства.

Головною ознакою підвищення рівня ефективного використання основних засобів того чи іншого підприємства є зростання обсягу виробництва продукції.

Ефективність використання основних засобів наведенні в таблиці 2.3.

Таблиця 2.3

**Динаміка ефективності використання основних засобів підприємства
ПАТ «Яготинський маслозавод» в 2017-2018 рр.**

Показники	2017	2018	Відхилення	
			абсолютне	відносне, %
1	2	3	4	5
Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн.	2706103	3201672	495569	18,31
Річний прибуток до оподаткування, тис. грн.	200703	309559	108856	54,24
Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн.	194789	252970	58181	29,87
Фондовіддача основних засобів, грн.	13,89	12,66	-1,23	
Рентабельність основних засобів, %	1,03	1,22	0,19	
Фондомісткість, грн.	0,07	0,08	0,01	

*Джерело: фінансова звітність підприємства.

На основі проаналізованих даних можна зробити висновок, що фондівдача основних засобів зменшувалась. Якщо у 2017 році вона становила 13,89, то у 2018 році склала 12,66, тобто 12,66 грн. чистого доходу припадало на 1 грн. середньорічної вартості основних засобів, що є негативною динамікою, адже 1 грн. вартості основних засобів принесла менше чистого доходу. На зниження фондівдачі вплинув той факт, що приріст середньорічної вартості основних засобів перевищив приріст чистого доходу в аналізованому періоді. Проаналізувавши фондомісткість, варто зазначити, що вона незначно зросла з 0,07 до 0,08 протягом досліджуваного періоду. Тенденція зростання оцінюється негативно, оскільки на отримання 1 грн. чистого доходу припадало більше основних засобів. Рентабельність основних виробничих засобів ПАТ «Яготинського маслозаводу» за річним прибутком до оподаткування зросла на 0,19%. Це відбулося тому, що значно збільшився річний прибуток до оподаткування.

Отже, у 2018 році ефективність використання основних засобів дещо

знизилась, що є наслідком старіння обладнання виробництва. Для підвищення ефективності основних засобів необхідно провести їх оновлення, а також ремонт, зменшити час простоїв обладнання, дотримуватися змінності в його роботі для зниження навантаження на технологічну одиницю.

Обігові кошти підприємства. Частка обігових коштів ПАТ «Яготинський маслозавод» у структурі активів становить 69 % у 2017-2018 рр.. Найбільшу частку в структурі обігових коштів займаються запаси та дебіторська заборгованість. (табл.2.4).

Таблиця 2.4

Елементний склад та структура обігових коштів ПАТ «Яготинський маслозавод» . Динаміка змін за 2017-2018 рр, тис.грн

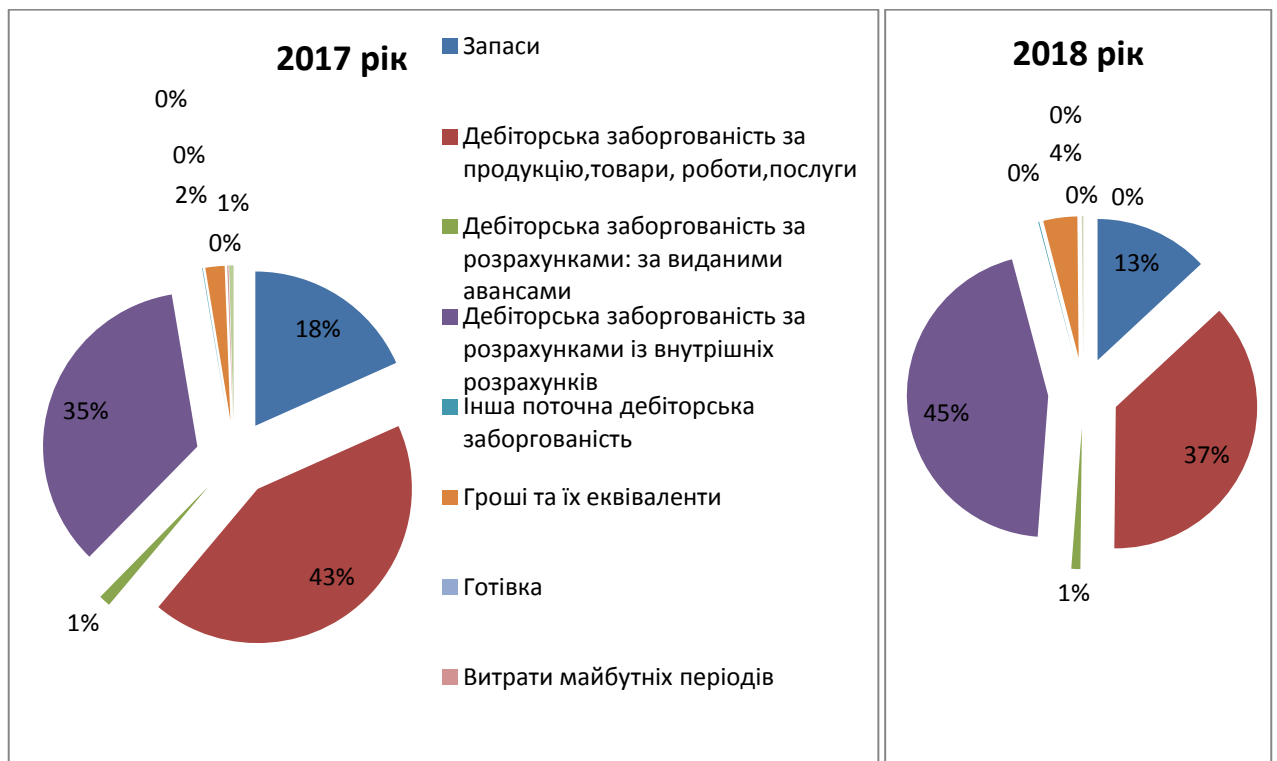
Актив	2017		2018		Відхилення	
	тис. грн.	пит. вага	тис.грн.	пит. вага	Абсолютне (+/-)	Відносне, %
1	2	3	4	5	6	7
Запаси:	122105	18,31	111350	13,07	-10755	-8,81
Виробничі запаси	51510	7,73	70728	8,30	19218	37,31
Незавершене виробництво	4279	0,64	6042	0,71	1763	41,20
Готова продукція	64448	9,67	30856	3,62	-33592	-52,12
Товари	1868	0,28	3724	0,44	1856	99,36
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	285378	42,80	315882	37,09	30504	10,69
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	8154	1,22	8745	1,03	591	7,25
з бюджетом	24	0,00	37	0,00	13	54,17
Дебіторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	233296	34,99	380464	44,67	147168	63,08
Інша поточна дебіторська заборгованість	418	0,06	913	0,11	495	118,42
Гроші та їх еквіваленти	13430	2,01	33152	3,89	19722	146,85
Готівка	14	0,00	23	0,00	9	64,29
Витрати майбутніх періодів	884	0,13	187	0,02	-697	-78,85
Інші оборотні активи	3087	0,46	1011	0,12	-2076	-67,25
Усього за розділом II	666776	100	851741	100,00	184965	27,74

*Джерело: фінансова звітність підприємства.

Питома вага виробничих запасів у 2018 році 8,30%, це свідчить про їх

раціональне використання. Обсяги готової продукції у 2018 році зменшилися на 33,592 тис. грн., що є негативною тенденцією змін. Збільшення дебіторської заборгованості у 2018 році є наслідком зростання цін на продукцію та свідчить про значну заборгованість.

Структура обігових коштів ПАТ «Яготинський маслозавод» відображена на рис. 2.4.

Рис. 2.4. Структура обігових коштів ПАТ «Яготинський маслозавод» за 2017-2018 роки, %

* Джерело: розроблено автором на основі фінансової звітності підприємства.

З рис. 2.4 помітно, що дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги займає вагомую частку у структурі обігових коштів ПАТ «Яготинський маслозавод». У 2017 році частка заборгованості становить 43%, а у 2018 році - 37%. Сума заборгованості із внутрішніх розрахунків також зросла, темп зростання становить – 63,08%. Зростання обсягу дебіторської заборгованості за виданими авансами було незначним, і становить 7,25%.

При цьому слід відзначити обсяг грошових коштів у балансі підприємства. Це свідчить про недостатній рівень забезпеченості діяльності підприємства вільними грошовими коштами, що необхідні для фінансування

щоденних операцій. Перевагою їх використання є те, що у них необмежені можливості користування, що є особливо важливим для проведення термінових операцій. Загалом, діяльність ПАТ «Яготинський маслозавод» є забезпеченою оборотними коштами.

З рис. 2.4 помітно що запаси займають вагому частку у структурі обігових коштів ПАТ «Яготинський маслозавод». У 2017 році частка запасів ПАТ «Яготинський маслозавод» становить 18%, а у 2018 році - 13 %. Дана ситуація свідчить про нерациональне використання ресурсів.

Таблиця 2.5

Показники використання обігових коштів на підприємстві

Показники	2017 рік	2018 рік	Відхилення:	
			Абсолютне,(+/-)	Відносне, %
<i>1</i>	2	3	4	5
Коефіцієнт оборотності оборотних засобів	4,6	4,22	-3,14	-23,29
Коефіцієнт завантаження	0,22	0,24	0,02	8,04
Період одного обороту оборотних Коштів, %	78,26	85,31	6,35	8,04
Рентабельність оборотних коштів	33,8	40,77	0,07	20,67
Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн.	2706103	3201672	495569	18,31
Середньорічна вартість оборотних активів, тис.грн.	593994	759259	165265	27,82
Річний прибуток до оподаткування, тис. грн.	200703	309559	108856	54,24

*Джерело: фінансова звітність підприємства.

У 2018 році в порівнянні із 2017 роком швидкість обертання обігових коштів зменшилась. Дана ситуація пов'язана із збільшенням вартості інших оборотних активів. В цілому показники обертання оборотності коштів є низькими, що є наслідком певної частки виробничих запасів, які лежать на складах та не вступають в процес обігу. Для поліпшення показників оборотності обігових коштів слід зменшити обсяги виробничих запасів у результаті покращення організації матеріально-технічного постачання, зменшення дальності їх транспортування.

Розглянемо чисельність персоналу та оплата праці на ПАТ Яготинський

маслозавод».

Середньооблікова чисельність працівників протягом 2018 року складала - 898 осіб, а у 2017 році – 909 осіб.

Винагороди працівникам: заробітна плата, єдиний соціальний внесок відносно працівників товариства, щорічна оплата відпустки і оплата тимчасової непрацездатності, премії та негрошова винагорода (медичне обслуговування) нараховуються в тому періоді, в якому відповідні послуги надаються працівниками товариства [25].

У процесі виробництва задіяні працівники, які мають наступні характеристики:

- За рівнем кваліфікації: висококваліфіковані та кваліфіковані;
- За характером участі у господарській діяльності: промислово - виробничий персонал та невиробничий персонал;
- Залежно від виконуваних функцій: робітники, службовці, спеціалісти та керівники;
- За стажем роботи : 1-3 роки;
- За статтю та за віком: чоловіки та жінки;

До 30 років, від 30 до 60 років.

ПАТ «Яготинський маслозавод» щорічно проводить навчання персоналу з метою підвищення їх кваліфікації на базі виробничих потужностей. На підприємстві використовують змішаний тип мотивування персоналу: застосовується як матеріальне стимулювання (грошова винагорода), так і нематеріальне стимулювання (похвала, кращий працівник місяця, організований відпочинок).

Заробітна плата виплачується своєчасно 2 рази на місяць: 6 та 20 числа кожного місяця, що також слугує стимулом для якісного виконання обов'язків. Для оплати праці робітників застосовується погодинно-преміальна форма оплати праці, керівникам та службовцям нараховується заробітна плата тарифним методом відповідно до посадових окладів. Розподіл працівників по посадах здійснюється за допомогою Єдиної номенклатури (переліку) посад і

Кваліфікаційного довідника посад керівників і службовців.

Працівники працюють повний робочий день (8 годин) в три зміни. Структура та оплата праці наведена в табл. 2.6.

Таблиця 2.6

Структура оплати та продуктивності праці (тис.грн)

Показники	2017 рік	2018 рік	Відхилення:	
			Абсолютне,(+/-)	Відносне,%
1	2	3	4	5
Середньооблкова чисельність (ос.)	909	898	-11	-1,21
Фонд оплати праці	74980	109285	34305	45,75
Середня заробітна плата / міс	6,873	10,142	3,269	47,56
Продуктивність праці (тис.грн./ос.)	2977,01	3565,34	588,33	19,76
Трудомісткість (ос./тис.грн.)	0,00033	0,00028	-0,00005	-15,15
Фондоозброєність (тис.грн/ос.)	214,29	281,70	67,41	31,46

*Джерело: фінансова звітність підприємства.

Середня заробітна плата одного працівника за місяць у 2017 році становила 6873 грн., а у 2018 році зросла на 3269 грн., що становить 10142 грн.

Продуктивність праці за 2017 рік становить 2977,01 тис.грн виробленої одним працівником за рік, а у 2018 році - 3565,34тис.грн., це свідчить про те, що підприємство перевиконало план за всіма показниками продуктивності.

Трудомісткість є протилежним показником до продуктивності праці, і становить 0,00028 ос./тис.грн. у 2018 році, що на 15,15% менше ніж у 2017 році.

Фондоозброєність в 2018 році становить 281,79тис.грн. - частина вартості основних виробничих фондів, яка припадає на одного робітника. В 2017 році менша на 67,41тис.грн/ос.

Витрати підприємства на виробництво продукції – є також важливою складовою, яка впливає на рівень цін на продукцію.

Аналіз операційних витрат ПАТ «Яготинський маслозавод» наведено у табл. 2.7.

Таблиця 2.7

**Динаміка операційних витрат за економічними елементами
ПАТ «Яготинський маслозавод» за 2017-2018роки**

Показник	2017 рік		2018 рік		Відхилення:	
	тис.грн.	пит. Вага	тис.грн.	пит.вага	Абсолютне, (+/-)	Відносне,%
1	2	3	4	5	6	7
Матеріальні витрати	1763122	79,20	1944364	76,81	181242	10,28
Витрати на оплату праці	74980	3,37	109285	4,32	34305	45,75
Відрахування на соціальні заходи	16408	0,74	23122	0,91	6714	40,92
Амортизація	27668	1,24	37373	1,48	9705	35,08
Інші операційні витрати	343904	15,45	417386	16,49	73482	21,37
Разом	2226082	100	2531530	100	305448	13,72

*Джерело: фінансова звітність підприємства.

Аналіз витрат ПАТ «Яготинський маслозавод» показав значне зростання операційних витрат у 2018 році (на 305448 тис. грн) на 13,72% від обсягу витрат у попередньому році. В найбільшій мірі такому підвищенню витрат у 2018 році посприяло зростання витрати на оплату праці на 45,75% та відрахування на соціальні заходи - 40,92 %. Можна припустити, що така ситуація стала результатом зростанням мінімальної заробітної плати в країні за цей період. Також значних змін у 2018 році зазнала структура поточних витрат (табл. 2.8).

Таблиця 2.8

**Динаміка та структура поточних витрат ПАТ «Яготинський
маслозавод» за 2017-2018роки**

Показник	2017 рік		2018 рік		Відхилення:	
	тис. грн.	пит. Вага	тис. грн.	пит. Вага	Абсолютне, +/-	Відносне, %
1	2	3	4	5	6	7
Собівартість реалізованої продукції	2052854	81,68	2342351	80,71	289497	14,10
Адміністративні витрати	22668	0,90	26531	0,91	3863	17,04
Витрати на збут	363425	14,46	446501	15,39	83076	22,86

Продовження таблиці 2.8

1	2	3	4	5	6	7
Інші операційні витрати	10940	0,44	23454	0,81	12514	114,39
Фінансові витрати	62046	2,47	62482	2,15	436	0,70
Витрати від участі в капіталі	-	-	-	-	-	-
Інші витрати	1421	0,06	688	0,02	-733	-51,58
Поточні витрати-разом:	2513354	100	2902007	100	388653	15,46

*Джерело: фінансова звітність підприємства.

Станом на 2018 рік поточні витрати зросли на 15,46%, найбільшим чином за рахунок збільшення витрати на збут та інших операційних витрати. Слід зауважити, що саме в даний період на ПАТ «Яготинський маслозавод» відбулось значне скорочення чисельності працівників (11 осіб).

Важливим елементом зростання прибутковості підприємства є стратегія маркетингу.

Візитівкою заводу вже багато років вважається вершкове масло ТМ «Яготинське», яке за майже 60-річну історію свого існування отримало безліч нагород, високу репутацію та любов українців. Гордістю підприємства також є унікальний кисломолочний продукт — закваска «Яготинська» з підвищеним вмістом спеціально підібраних корисних молочнокислих бактерій, які забезпечують продукту м'який приємний смак і виняткову користь для організму. Яготинський маслозавод першим розробив і налагодив випуск готових до вживання заквасок, створивши нову товарну категорію на українському молочному ринку. Про стрімкий розвиток категорії заквасок свідчить постійне зростання обсягів виробництва та реалізації цього продукту на підприємстві (з 300 до 30 000 літрів на добу за десять років існування закваски).

Філософія компанії - успішний розвиток компанії протягом усіх років обумовлено чітким дотриманням пріоритетів, визначених на початку діяльності компанії з прицілом на майбутнє:

- турботою про здоров'я своїх споживачів, а значить, і про здоров'я

всієї нації;

- натуральністю продукції та її високою якістю;
- постійним оновленням технологічних процесів та обладнання.

Група компаній «Молочний альянс» з оптимізмом і впевненістю дивиться в майбутнє. Досвідчена та згуртована команда менеджерів-однодумців докладає всіх зусиль, щоб компанія залишалася лідером молочної галузі України і постачальником улюбленої молочної продукції в кожную українську родину.

Турбота про довкілля: пріоритетними для Групи компаній «Молочний альянс» є питання екології та охорони навколишнього середовища. Активна громадянська позиція компанії полягає в небайдужому та дбайливому ставленні до природних ресурсів.

Соціальна відповідальність: компанія активно спонсорує соціальні, оздоровчі, гуманітарні та творчі проекти, допомагає дитячим будинкам і спортивним клубам, виділяючи на це щорічно близько 1 000 000 грн. У 2015–2016 рр. «Молочний альянс» в рамках опіки над 5 дитячими будинками та реабілітаційними центрами в Київській і Житомирській областях щомісяця надавав їх вихованцям продукцію ТМ «Яготинське для дітей». А у 2018 році бренд «Яготинське» започаткував співпрацю з БФ «Таблеточки». Гроші, зібрані в рамках благодійного проекту, направляються на закупівлю ліків онкохворим дітям, які знаходяться на лікуванні в державних обласних онкологічних центрах країни. Також, щоквартально кожне підприємство холдингу «Молочний альянс» надає разові перерахування та продукцію на різноманітні благодійні та спонсорські проекти, допомагає воїнам АТО, а також їх сім'ям.

2.3. Аналіз фінансових результатів та показників прибутковості підприємства

Для оцінки господарської діяльності, виявлення причинних взаємозв'язків і взаємодії різних факторів техніки та економіки, резервів виробництва, опрацювання заходів для раціоналізації використання

ресурсів розглянемо основні техніко-економічні показники ПАТ «Яготинський маслозавод» в табл. 2.9.

Таблиця 2.9

Показники фінансових результатів діяльності ПАТ «Яготинський маслозавод» за 2017-2018рр.

Стаття	2017р.	2018р.	Абсолютне відхилення	Відносне відхилення %
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2706103	3201672	495569	18,31
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2052854	2342351	289497	14,10
Валовий прибуток	653249	859321	206072	31,55
Інші операційні доходи	3220	5034	1814	56,34
Адміністративні витрати	22668	26531	3863	17,04
Витрати на збут	363425	446501	83076	22,86
Інші операційні витрати	10940	23454	12514	114,39
Прибуток від операційної діяльності	259436	367869	108433	41,80
Інші фінансові доходи	3382	5477	2095	61,95
Фінансові витрати	62046	62482	436	0,70
Інші витрати	1421	688	-733	-51,58
Прибуток до оподаткування	200703	309559	108856	54,24
Чистий прибуток	164523	253732	89209	54,22

*Джерело: розроблено автором на основі фінансової звітності підприємства

На основі проаналізованих даних можна зробити висновок, що у 2018 році сума виручки від реалізації продукції на 18,31% більша, ніж у попередньому році. Таку тенденцію безумовно можна вважати позитивною у діяльності підприємства. Відбулося також зростання суми інших операційних доходів на 56,34% порівняно с 2017 роком. Але негативним є зростання інших операційних витрат на 114,39%.

Прибуток від звичайної операційної діяльності зростав і його зростання випереджало зростання чистого прибутку у 2018 році.

Темп зростання показників операційного прибутку(41,80%) не перевищував темпи зростання показника інших операційних витрат(114,39%), що позитивно відзначилося на загальній позитивній динаміці фінансових результатів діяльності підприємства.

Далі, проведемо аналіз показників ліквідності і платоспроможності.

На короткострокову ліквідність або платоспроможність підприємства впливає його здатність генерувати прибуток. У цьому зв'язку розглядається такий аспект діяльності підприємства як рентабельність[33]. Це і якісний і кількісний показник ефективності діяльності всякого підприємства. Показники рентабельності ПАТ «Яготинський маслозавод» наведено в табл. 2.10.

Таблиця 2.10

Показники рентабельності ПАТ «Яготинський маслозавод» за 2017-2018рр., %

Показник	2017 рік	2018 рік	Абсолютне відхилення, %
1	2	3	4
Рентабельність активів за прибутком від звичайної діяльності до оподаткування	43,68	40,77	-2,91
Рентабельність активів за чистим прибутком	27,70	11,75	-15,95
Рентабельність власного капіталу	51,62	59,30	7,68
Рентабельність реалізованої продукції за прибутком від реалізації	31,82	36,69	4,87
Рентабельність операційних витрат	11,65	14,53	2,88
Рентабельність поточних витрат	6,55	8,74	2,19

*Джерело: розроблено автором на основі фінансової звітності підприємства.

У 2018 році підприємство отримало прибуток, а отже, ми бачимо, що підприємство є рентабельним, тому що майже всі показники значно зросли за період 2017-2018 років.

Розглянемо фінансову стійкість на ПАТ «Яготинський маслозавод».

Фінансова стійкість (стабільність) є однією з найважливіших характеристик фінансового стану підприємства. Фінансова стійкість – це рівновага між власними та залученими засобами, надійно гарантована платоспроможність, незалежність від випадковостей ринкової кон’юнктури та партнерів, наявність такої величини прибутку, який би забезпечив самофіксування, довіра кредиторів та інвесторів, а також рівень залежності від них.

Основні показники, які використовуються для оцінки фінансової стійкості підприємств, наведені у табл.2.11.

Таблиця 2.11

**Показники фінансової стійкості ПАТ «Яготинський маслозавод»
за 2017-2018рр.**

Назва коефіцієнта	2017 рік	2018 рік	Відхилення		Нормативні значення
			Абсолютне, +/-	Відносне, %	
1	2	3	4	5	6
Коефіцієнт автономії	0,42	0,37	-0,05	88,10	>0,5
Коефіцієнт фінансової залежності	2,40	2,68	0,28	111,67	<0,5
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами	0,16	0,10	-0,06	62,50	>0,1
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,77	0,55	-0,22	71,43	>0,4
Коефіцієнт співвідношення необоротних і власних коштів	0,73	0,81	0,08	110,96	>0,5
Коефіцієнт співвідношення власного та залученого капіталу (фінансової стійкості)	0,63	0,51	-0,12	80,95	>1,0

*Джерело: розроблено автором на основі фінансової звітності підприємства.

Компанія ПАТ «Яготинський маслозавод» значно залежить від позикових коштів і здатна фінансувати тільки 37% активів за рахунок власних коштів в 2018 р., що на 5% менше значення 2017 р.

Фінансова стійкість ПАТ «Яготинський маслозавод» не змінюється за досліджуваний період. Протягом 2017 року коефіцієнт вищий нормативного і компанія здатна профінансувати 16% всіх своїх оборотних активів за рахунок

власного капіталу.

Маневреність власного капіталу підприємства є високою, і значення знаходиться вище нормативного значення протягом 2017-2018 рр.

Коефіцієнт співвідношення необоротних і власних коштів характеризує, що рівень забезпечення необоротних активів власними коштами на підприємстві задовільний (показники входять в норми за досліджуваний період).

ПАТ «Яготинський маслозавод» є недостатньо фінансово стійке, не здатне проводити прогнозовану діяльність в довгостроковій перспективі. 51% активів компанії фінансуються за рахунок постійного капіталу і довгострокових зобов'язань у 2018 році. Це говорить про те, що ризик банкрутства середні.

У короткостроковій перспективі критерієм оцінки фінансового стану підприємства виступає його ліквідність і платоспроможність. Термін «ліквідний» передбачає безперешкодне перетворення майна в кошти платежу. Чим менше час, необхідний для перетворення окремого виду активів, тим вища його ліквідність.

Таким чином, ліквідність підприємства - це його здатність перетворити свої активи в кошти платежу для погашення короткострокових зобов'язань(табл.2.12).

Таблиця 2.12

Показники ліквідності ПАТ «Яготинський маслозавод» за 2017-2018рр.

Показник	2017 р	2018 р	Абсолютне відхилення, +/-	Нормативні значення
1	2	3	4	5
Коефіцієнт платоспроможності	1,86	1,43	-0,43	1,0-2,0
Коефіцієнт швидкої ліквідності	1,52	1,23	-0,29	0,7-0,8
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,04	0,05	0,01	0,2-0,35
Чистий оборотний капітал , (тис. грн.)	308472	251999	-56473	>0

*Джерело: розроблено автором на основі фінансової звітності підприємства.

Майже усі показники ліквідності ПАТ «Яготинський маслозавод» в межах норми.

Отримані дані показують, що коефіцієнт швидкої ліквідності знаходився не в межах нормативного значення, і на кожную гривню поточних зобов'язань припадає 1,52 гривні оборотних активів.

В 2018 році ситуація не змінилася, і досліджуваний показник також знаходився вище нормативного значення. Це означає, що в компанії були проблеми з платоспроможністю.

В 2017 році на кожную гривню поточних зобов'язань припадає близько 0,04 гривні грошових коштів та їх еквівалентів. Це значення не є нормою і в 2018 році[33].

Отже, підприємство досить ефективно використовує свої активи, але має проблеми з управлінням дебіторської заборгованості яка має стрімку динаміку до зростання. Кредиторська заборгованість так само кожного року зростає, що може бути свідченням недостатності власного оборотного капіталу підприємства.

Таким чином, проведений аналіз фінансових показників діяльності ПАТ «Яготинський маслозавод» показав, що підприємство є рентабельним, незважаючи на невелике зростання витрат.

Ефективність діяльності підприємства багато в чому залежить від того, наскільки швидко і правильно воно орієнтується у ринкових відносинах.

Аналіз фінансових результатів набуває при цьому особливої важливості та необхідності, адже умовою життєдіяльності підприємства й основою його ефективного розвитку на конкурентному ринку є стабільність.

Метою діяльності підприємства та результатом господарської діяльності є отримання прибутку.

Окремо варто розглянути дохід підприємства оскільки саме від величини доходу залежить величина прибутку (табл.2.13).

У 2018 році величина всього доходу зросла на 18,41% порівняно з 2017 роком, а у 2016 на 33,66% порівняно з 2016 роком. В більшій мірі причиною такої зміни у 2018 році стало збільшення величини інших операційних доходів

в 2018 році на 1814 тис.грн., та інших фінансових доходів в 2018 році на 2095 тис.грн.. У 2017 році доходи всього збільшилися завдяки зростанню чистого доходу від реалізації продукції на 681419 тис.грн.

Таблиця 2.13

Динаміка та структура доходу ПАТ «Яготинський маслозавод»

Показник	2016 рік	2017 рік	2018 рік	2017/2016		2018/2017	
	тис.грн	тис.грн	тис.грн	Абсолют., +/-	Віднос., %	Абсолют., +/-	Віднос., %
1	2	4	6	7	8	9	10
Чистий дохід від реалізації продукції, тис.грн.	2024684	2706103	3201672	681419	33,66	495569	18,31
Інші операційні доходи	4568	3220	5034	-1348	-29,51	1814	56,34
Інші фінансові доходи, тис.грн.	4289	3382	5477	-907	-21,15	2095	61,95
Доходи-всього, тис. грн.	2033541	2712705	3212183	679164	33,40	499478	18,41

*Джерело: фінансова звітність підприємства.

Дані для проведення факторного аналізу валового прибутку підприємства наведені в таблиці 2.14.

Таблиця 2.14

Формування валового прибутку ПАТ «Яготинський маслозавод»

Показники	2016 рік	2017 рік	2018 рік	2017/2016		2018/2017	
	рік	рік	рік	Абсол., +/-	Віднос., %	Абсол., +/-	Віднос., %
1	2	3	4	5	6	7	8
Чистий дохід від реалізації	2024684	2706103	3201672	681419	33,66	495569	18,31
Собівартість реалізованої продукції	1521831	2052854	2342351	531023	34,89	289497	14,10
Валовий прибуток	502853	653249	859321	150396	29,91	206072	31,55

*Джерело: фінансова звітність підприємства.

Формування валового прибутку підприємства проводиться на основі впливу на даний показник двох факторів: чистого доходу від реалізації та

собівартості реалізованої продукції.

Таким чином, зростання валового прибутку на 150396 тис.грн. у 2017 і на 206072 тис.грн. у 2018 роках відбулося тому що зріс чистий дохід від реалізації та собівартість.

Розглянемо зміну величини прибутку за 2016-2018 роки (табл.2.15).

Таблиця 2.15

Динаміка прибутку ПАТ «Яготинський маслозавод», тис. грн.

Показник	2016 р	2017 р	2018 р	2017/2016		2018/2017	
				Абсол., +/-	Віднос., %	Абсол., +/-	Віднос., %
1	2	3	4	5	6	7	8
Валовий прибуток, тис.грн.	502853	653249	859321	150396	29,91	206072	31,55
Прибуток від операційної діяльності, тис.грн.	206904	259436	367869	52532	25,39	108433	41,80
Прибуток до оподаткування, тис.грн.	158059	200703	309559	42644	26,98	108856	54,24
Чистий прибуток, тис.грн.	129631	164523	253732	34892	26,92	89209	54,22

*Джерело: фінансова звітність підприємства.

За період 2016-2018 років збитків підприємство не отримало.

Зростання чистого прибутку у 2017 р. у порівнянні до показника 2016 р. на 34892 тис.грн. – темп зміни 26,92% спричинене зростанням загального обсягу доходів підприємства на 679164 тис. грн., та в 2018 році на 89209 тис.грн. – темп зміни 54,22%.

Валовий прибуток за період 2016 -2018 років мав майже однаковий темп зміни – 2017 році 29,91%. А у 2018 році - 31,55 %. Це означає, що відбулося перевищення обсягу реалізованої продукції над змінними витратами.

Прибуток від операційної діяльності у 2018 році зріс на 41,8%, а в 2017 році – на 26,98%, тому що значно зросли інші операційні доходи.

Прибуток до оподаткування зріс на 54,24% в 2018 році, і на 26,98% у 2017 році, тому що зросли інші фінансові доходи (табл.3.12).

Для подальшої позитивної динаміки зростання прибутковості підприємства (Рис.2.5.) пропонуємо переглянути ціни на продукцію, а також скоротити інші операційні витрати, зокрема витрати на відрядження, на послуги зв'язку, плату за розрахунково-касове обслуговування.

Рис. 2.5. Динаміка зміни чистого прибутку ПАТ «Яготинський маслозавод»

Джерело: складено автором на основі табл. 2.15

Отже, високий рівень прибутку та позитивна динаміка надходжень від реалізації продукції, товарів та послуг свідчить про конкурентоспроможність підприємства.

Висновки до розділу 2

В даному розділі була розглянута комплексна характеристика ПАТ «Яготинський маслозавод» – одне з найбільших підприємств молочної промисловості України. Візитівкою заводу вже багато років вважається вершкове масло ТМ «Яготинське».

На підприємстві 2017 році переважають оборотні активи із часткою в 69,39%. Дана ситуація свідчить про швидку ліквідність підприємства. У 2018 році оборотні активи збільшилися на 184965 тис.грн. (69,93 %), а необоротні - на 72028 тис.грн. (24,48%). Фондовіддача основних засобів зменшувалась - у 2017 році вона становила 13,89 грн., а у 2018 році склала 12,66 грн.. Фондомісткість незначно зросла з 0,07 до 0,08 протягом досліджуваного періоду, що є негативною тенденцією.

Найбільшу частку в структурі оборотних активів займаються запаси та дебіторська заборгованість. Збільшення дебіторської заборгованості у 2018 році є наслідком зростання цін на продукцію та свідчить про значну заборгованість. У 2018 році в порівнянні із 2017 роком швидкість обертання обігових коштів зменшилась на 3,14.

Середня кількість працівників на протягом 2018 року складала - 898 осіб, а у 2017 році – 909 осіб. Середня заробітна плата одного працівника за місяць у 2018 році зросла на 3269 грн., що становить 10142 грн.

Операційні витрати у 2018 році зросли на 305448 тис. грн. порівняно з 2017 роком, цьому посприяло зростання витрати на оплату праці та відрахування на соціальні заходи. Станом на 2018 рік поточні витрати зросли на 15,46%, найбільшим чином за рахунок збільшення витрати на збут та інших операційних витрати.

На основі техніко-економічного аналізу можна зробити висновок, що у 2018 році сума виручки від реалізації продукції на 18,31% більша, ніж у попередньому році, що є позитивною тенденцією. Відбулося також зростання суми інших операційних доходів на 56,34% порівняно с 2017 роком. Але негативним є зростання інших операційних витрат на 114,39%. Прибуток від звичайної операційної діяльності зростав і його зростання випереджало зростання чистого прибутку у 2018 році на 89209 тис.грн. – темп зміни 54,22%. Зростання чистого прибутку у 2017 р. у порівнянні до показника 2016 р. на 34892 тис.грн. – темп зміни 26,92% спричинене зростанням загального обсягу

доходів підприємства на 679164 тис. грн.. Тому в 2018 році майже всі показники рентабельності значно зросли.

РОЗДІЛ 3. ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПАТ «ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД»

3.1. Наукові підходи до удосконалення зростання прибутковості діяльності ПАТ «Яготинський маслозавод»

Одними із найважливіших завдань будь-якого підприємства є отримання науково обґрунтованого висновку щодо забезпечення стійкого фінансового розвитку, термінів досягнення поставлених фінансових завдань, реалізації конкурентних переваг та розширення своїх позицій на ринку, зменшення впливу наслідків негативної економічної ситуації на фінансовий механізм підприємства як у короткостроковій, так і в довгостроковій перспективі. Вдала реалізація перелічених завдань досягається шляхом створення та застосування ретельно розробленої стратегії дій та обрання правильного стратегічного напрямку розвитку. Якісна стратегічна програма неможлива без повної та достовірної інформаційної основи, що забезпечується за допомогою застосування прогностичного інструментарію. З огляду на нестабільність економічної ситуації в Україні прогнозування фінансових результатів підприємства не лише відіграє роль додаткового інструментарію, а й є неодмінною умовою існування підприємства у сучасному мінливому середовищі [6, с.127].

Збільшення рівня прибутковості підприємства сприяє маніпулюванню трьома змінними:

- інтенсифікації товарооборотності;
- зменшенням обсягу витрат;
- збільшенням прибутковості через підвищення цін [27].

Можна запропонувати послідовність визначення цільового розміру прибутковості суб'єкта господарювання, використовуючи аналіз методичних підходів до формування прибутку, що передбачає такі управлінські кроки:

- 1) Визначення обсягу рівня продажу продукції, при якій є можливим одержання цільового прибутку.
- 2) Впровадження цінової політики і стратегії.
- 3) Створення асортиментної політики (визначення оптимальної товарногрупової структури, що відповідає попиту населення й обраної мети).
- 4) Формування ресурсної політики (товарне забезпечення, трудові, матеріальні і фінансові ресурси).
- 5) Керування валовими доходами.
- 6) Ефективне розміщення вільних фінансових ресурсів
- 7) Проведення оцінки відповідності можливостей отримання прибутку його цільовій величині.

Необхідно здійснювати наступні міри, для забезпечення зростання прибутку: збільшувати реалізацію найбільш ходових товарів; розробляти і проводити в життя нові стратегії, щодо залучення потенційних споживачів, організувати розпродажі та виставки, покращувати культуру обслуговування, забезпечити повноту товарного асортименту, оптимізувати розміщення товарів на полках, оптимізувати управління товарними запасами, вживати заходи для прискорення продажу товарів, звертаючи особливу увагу на товари, які не користуються попитом; покращити поза магазинну і внутрішньо магазинну рекламу товарів; по товарах, які користуються найбільшим попитом, забезпечувати більш високу норму прибутку; моніторити становище конкурентів та виявляти слабкі та сильні сторони, використовувати їх досвід та ін.

Необхідно постійно піклуватися про те, щоб збільшити та зберегти наявні грошові ресурси для того щоб план зростання доходів підприємства став реальністю.

Факторний аналіз рівня прибутковості на різних суб'єктах господарювання демонструє, що основними шляхами підвищення рівня прибутковості є:

- зміна частки прибутку на одиницю реалізованої продукції;

- підвищення продуктивності праці;
- збільшення обсягу реалізації продукції;
- зниження витрат на виробництво;
- покращення якості продукції;
- оптимізація адміністративного персоналу;
- впровадження науково-технічного прогресу (НТП), нової техніки.

Об'єктом даного дослідження є процес зростання прибутковості на підприємстві. Базою дослідження було обрано ПАТ «Яготинський маслозавод», яке на сьогоднішній день займає суттєву долю ринку і є одним з лідерів по виробництву молока та кисломолочної продукції. Проведений у попередньому розділі аналіз основних показників фінансового стану для обраного підприємства, а також вертикальний і горизонтальний аналіз балансу і звіту про фінансові результати показали, що на підприємстві досить ефективно реалізуються функції та задачі управління, раціонально використовуються ресурси, максимально завантажені виробничі потужності тощо. Поряд з цим, підприємство отримує значні обсяги чистого прибутку. Отже, в даній ситуації, основним завданням для підприємства має стати ефективне управління отриманим прибутком та використання його як основного джерела для фінансування розширення виробництва, збільшення долі ринку, підвищення якості продукції та розширення асортименту.

Одним з дуже популярних видів продукції на молочному ринку є морозиво. Згідно з результатами національного дослідження, проведеного компанією Research & Branding Group в Україні споживають морозиво 73,9% населення. За даними дослідження, в сезон дві третини споживачів купують морозиво з частотою від 1 до 3 разів на тиждень. Число тих, хто купує морозиво кожен день, становить 11,3%, стільки ж людей їдять морозиво 1 раз на 2 тижні [35].

Споживання морозива на душу населення в Україні становить 2,5 кг (або приблизно 3 л) на людину в рік, в той же час першість за обсягом споживання морозива припадає на Нову Зеландію і США. В країнах ЄС – 12,9 кг, в США –

24 кг на людину. Обсяги виробництва морозива не зазнали суттєвих змін в результаті настання соціально-економічної кризи у 2013 році. [41, с.274].

Ринок морозива України досить добре переніс кризу за рахунок маркетингових рішень найбільших гравців і стабільного попиту на продукцію. У кризовий період споживання українцями морозива частково змістилося в сегмент більш дешевої продукції.

Проте, можна очікувати, що в подальшому ринок морозива буде показувати кількісне і якісне зростання. Підвищення рівня життя населення в результаті відновлення економіки країни дає поштовх до подальшого якісного і кількісного розвитку ринку [37].

Однак, в «Молочному Альянсі» жодна з компаній не виробляє даного виду продукції - морозиво. Саме запуск морозива у виробництво є достатньо високовартісним. Звісно на ринку морозива є достатня кількість потужних виробників, конкуренція з якими може бути не доцільною і економічно не вигідною. Найбільшими підприємствами на даному ринку є Житомирський маслозавод» (ТМ Рудь), «Ласунка» (ТМ Ласунка), «Львівський холодокомбінат» (ТМ Лімо), ФМ «Хладопром» (ТМ Хладик) і «Фірма Ласка» (ТМ Ласка). Перші два виробника займають 50,5% всього ринку і кожного року посилюють свої позиції, в той час - дрібні виробники не витримують конкуренції та йдуть з ринку [38].

Проте, головним є те, що з травня по кінець вересня морозиво залишається самим популярним виробом молочної продукції і формує дуже високий попит.

Тому, можемо зробити висновки про те, що доцільно буде запропонувати ПАТ «Яготинському маслозаводу» встановлення додаткового обладнання для процесу виготовлення рідкого морозива. Дана пропозиція є доцільною тому, що у літній період попит на морозиво та охолоджені напої зростає найбільше порівняно з іншими молочними продуктами, такими як масло, сметана та ін... Оскільки конкуренція у ПАТ «Яготинський маслозавод» дуже велика та сильна на ринку молочної продукції, пропонуємо виробляти саме рідке морозиво-шейк

і саме в літній період. Його виробництво є інноваційним для вітчизняного ринку молочної продукції. Споживачі зможуть самі регулювати температуру для вживання такого виду продукції – пити рідким коктейлем, або вживати замороженим морозивом. Дана пропозиція буде економічно доцільною, оскільки морозиво відповідає виду діяльності підприємства, а технологія виробництва морозива-шейку часткове використання усніючого обладнання та сировини на підприємстві, не буде надмірно затратним і може забезпечити суттєвий дохід від реалізації в літній період. Також не потребує надмірної площі для встановлення обладнання. Тому, дана пропозиція для ПАТ «Яготинський маслозавод» посприє підвищенню рівня прибутковості на підприємстві.

3.2. Економічне обґрунтування пропозиції щодо удосконалення зростання прибутковості діяльності підприємства

Вдалим рішенням, щодо удосконалення прибутковості ПАТ «Яготинський маслозавод» є впровадження у виробництво рідкого морозива.

Слід навести приблизний розрахунок собівартості виробництва саме інноваційного виду морозива-шейку, яке були описано в першому підпункті третього розділу кваліфікаційної роботи .

Для початку пропонуємо розглянути процес виробництва морозива у цеху та виокремити особливості виготовлення досліджуваного продукту. Технологія виробництва морозива складається з декількох етапів:

1. підготовка сировини, з якої пізніше буде виготовлений продукт;
2. міксування всіх необхідних компонентів, відповідно до рецептури і державних норм;
3. фільтрування отриманої маси;
4. пастеризація (нагрівання) і гомогенізація (подрібнення) маси;
5. охолодження;
6. фрізерування маси (насичення морозива повітрям);
7. загартовування (процес «виморожування» зайвої вологи);

8. розфасовка і упаковка продукту;

9. зберігання до моменту передачі в торгову точку [39].

Схематично основні процеси, які мають місце у цеху з виробництва морозива зображено на рисунку 3.1.

Рис. 3.1 Схематичне зображення процесу виготовлення морозива

Джерело: [40]

На підприємстві «Яготинський маслозавод» потрібно буде встановити додаткове обладнання у цеху сметани. Нижче зазначимо детальний опис виробництва рідкого морозива «МілкШейк» на різних ланках обладнання [40].

1. Резервуар для зберігання молока - циліндрична посудина складається з внутрішнього і зовнішнього корпусу, виготовленого з високоякісної листової сталі. Простір між корпусами заповнений термоізоляційним матеріалом. У верхній частині резервуару розташований пристрій для миття, датчик верхнього рівня, повітряний клапан і оглядове вікно. У нижній частині резервуару розташовується, перемішувальний пристрій, датчик нижнього рівня молока, опори. Резервуар наповнюється і звільняється через нижній патрубок. Перемішувальний пристрій включається автоматично або вручну через кожні 4 години. Після інтенсивного перемішування протягом 15 хвилин різницю жирності молока

в різних точках резервуара становить не більше 0,1%.

2. Насос відцентровий - є одноступінчастим механізмом відцентрового типу. Корпус розбірний консольно-моноблочний, робоче колесо закритого типу. Насос розташований на трьох опорах. Деталі агрегату, які перебувають в контакті з середовищем, що транспортується, виготовлені з нержавіючої сталі. Агрегат підключають до напірного і всмоктуючого трубопроводів. Потім до нього подають продукт, що перекачується. Вмикають електродвигун. Робоче колесо механізму створює напір, завдяки якому робоче середовище подається в нагнітальний патрубок. Насосне обладнання не належить до числа самовсмоктувальних приладів. Перед запуском в роботу в нього необхідно залити середовище, що транспортується.
3. Ванна для суміші - має напівциліндричну форму, зовні оточена сорочкою, має кришку, яка закривається за допомогою черв'ячного механізму ручного дії. Ванну встановлюють на фундамент з ухилом в бік зливного крана. Розташована всередині ванни мішалка з труб одночасно є і теплообмінником. Кінці труб мішалки з'єднані з колекторами, через які подається і відводиться теплоносій або холодноносій. Патрубки від вхідного та відвідного колекторів є півосями – цапфами, які розміщуються в самовстановлюючих підшипниках. Мішалка здійснює маятниковий рух, відхиляючись від вертикальної осі на 60-100 °. Число хитань мішалки складає 12 разів у хвилину.
4. Насос для в'язких продуктів. Продукт через всмоктуючий патрубок насоса заповнює вільні проміжки між пелюстками роторів і при обертанні порціями подається в трубопровід. При перекачуванні насосом структурний склад продукту не змінюється. У роторному харчовому насосі можливо обертання роторів в обидві сторони, в залежності від напрямку руху продукту.
5. Фільтр - складається з двох взаємозамінних камер, що працюють по черзі. У міру засмічення одну камеру відключають на очистку, а в роботу

включають другу. Кожна камера складається з корпусу і сітчастого фільтрувального циліндра. Суміш для фільтрування подається в верхній отвір розподільного пристрою і переходить в корпус фільтрувальної камери. Обтікаючи зверху фільтрувальний сітчастий циліндр, суміш виходить з камери і надходить у нижню частину розподільного пристрою. З нижнього патрубку розподільного пристрою суміш направляється в трубопровід для подальшої обробки. Продуктивність фільтра змінюється від 2500 до 4600 кг./год. в залежності від виду суміші. Суміш подається під тиском 0,2-0,25 МПа.

6. Урівнювальний бочок. Через урівнювальний бочок, суміш надходить в пластинчастий теплообмінник, це потребує його постійного заповнення сумішшю до певного рівня. Для автоматичної підтримки суміші на необхідному робочому рівні урівнювальний бочок обладнаний поплавковим-регулятором прямої дії.
7. Автоматизований пластинчастий охолоджувач - призначений для швидкого охолодження суміші в закритому потоці тонким шаром. Охолоджувач має дві секції: секцію охолодження артезіанською водою і секцію охолодження холодним розсолем. Він забезпечений засобами автоматизації для підтримки і регулювання температури суміші на виході. Пластини рифлені, штамповані з нержавіючої сталі. Поверхня теплообміну однієї пластини $0,2 \text{ м}^2$. До пластин приклеєні гумові прокладки, аби їх можна було герметично притиснути один до одного і створити своєрідний потік рідини. Загальна кількість пластин в апараті 72 шт.
8. Гомогенізатор. В гомогенізаторі рідина з високою швидкістю проходить через капілярні отвори або вузькі щілини з зазором 2-7 мкм. При цьому часточки жиру розбиваються (до 0,1-1,0 мкм) і розташовуються рівномірно. Найбільш важливими частинами гомогенізатора є один або кілька (для рівномірності подачі) паралельно розташованих насосів і одна або кілька гомогенізованих головок, встановлених послідовно. Залежно від числа головок розрізняють одно-, дво- і триступінчаті гомогенізатори.

Продуктивність гомогенізатори до 5000 л./год.

9. Резервуар для визрівання суміші. У ньому відбувається зберігання та визрівання суміші при температурі 4-6°C – не більше 24 годин; при температурі 0- 4°C – не більше 48 годин.
10. Фризер - потужний мотор, який обертає міксер всередині циліндра, що здійснює процес заморожування. Стінки цього циліндру постійно охолоджуються за допомогою компресора (принцип охолодження такий самий як в будь-якому іншому холодильному апараті), в циліндр з бункера надходить суміш, яка, змішуючись, замерзає.
11. Машина для фасування в пластикові пляшки об'ємом 0,33м³. Це окреме обладнання для фасування рідкого морозива [40].

Отже, ми бачимо яке саме обладнання необхідне для виробництва рідкого морозива «МілкШейк». На основі цього можна визначити якого саме дообладнання потребує підприємство «Яготинський маслозавод» (Табл.3.1).

Таблиця 3.1

**Операції технологічного процесу виробництва рідкого морозива
«МілкШейк» та основні засоби, що його забезпечують**

Операції	Обладнання	Продуктивність , од.вим.	Потужність, кВт	Кількість од.	Ціна придбання (або первісна вартість), тис.грн
1	2	3	4	5	6
Приготування суміші	Резервуар для зберігання молока	3550 кг/год.	35	1	129
	Насос відцентровий	3550 кг/год.	23	1	8,725
	Ванна для Суміші	3550 кг/год.	54	1	17
	Насос для в'язких продуктів	3550 кг/год.	27	1	61,2
Фільтрування	Фільтр	3550 кг/год.	7	1	1,2

Продовження таблиці 3.1

1	2	3	4	5	6
Пастеризація	Урівнювальний бачок	3550 кг/год.	28	1	91
	Пластинчасто-пастеризаційна установка	3550 кг/год.	90	1	450
Гомогенізація	Гомогенізатор	3550 кг/год.	215	1	700
Визрівання суміші	Резервуар для визрівання суміші	3550 кг/год.	38	1	76
Добавляння смакових елементів	Ємність для змішування смако-ароматичних речовин	3550 кг/год.	23	1	94,525
Фризерування суміші	Фризер	3550 кг/год.	170	1	103,986
Фасування	Машина для фасовки в пляшки	360 кг/год.	175	1	840

Джерело: складено автором

Таким чином, враховуючи результати аналізу, які свідчать, що обране для дослідження підприємство є прибутковим і займає суттєві позиції на ринку, одним з шляхів його подальшого розвитку може стати розширення виробництва та вихід на ринок з новими товарам.

Виходячи з цього, одним з управлінських рішень спрямованих на підвищення ефективності формування прибутку стало впровадження у виробництва рідкого морозива «МілкШейк».

В наступному пункті проведемо детальний розрахунок витрат на виробництво нового для підприємства виду продукції (3.2).

Витрати на сировину і матеріали на одиницю готової продукції розраховуються множенням норми витрат на одиницю продукції на ціну відповідного виду матеріального ресурсу [51].

Таблиця 3.2

Розрахунок вартості сировини, основних та допоміжних матеріалів

Сировина та матеріали (хімікати)	Витрати на одиницю продукції			Витрати на рік	
	Норма витрат, т/т	Ціна, грн. за 1 т.	Вартість на 1 т. продукції, грн.	Норма витрат, т.	Сума, грн.
Сировина:					
Молоко коров'яче незбиране 3,2% жиру	0,5	10000	5000	405	4050000
Основні матеріали:					
Вершки із коров'ячого молока 40% жиру	0,183	146000	26718	148,23	21641580
Молоко коров'яче сухе знежирене	0,0652	72000	4694,4	52,812	3802464
Цукор-пісок	0,14	14500	2030	113,4	1644300
Стабілізаційна система	0,007	470000	3290	5,67	2664900
Ароматизатор ванілі	0,0002	269000	53,8	0,162	43578
Вода питна	0,1046	10,09	1,06	84,726	854,88534
Всього по сировині та основним матеріалам			41787,26		33847676,9
Пластикові пляшки об'ємом 0,33	3333	1,3	4332,90	-	3509649
Транспортно-заготівельні витрати (5% вартості сировини та основних матеріалів)			1003,93	-	813181,4943
Зворотні відходи	-	-	-	-	-
Всього			47124,09		38170507,4

Джерело: складено автором

Розглянемо суму загальновиробничих витрат у табл.3.3.

Таблиця 3.3

Кошторис загально виробничих витрат

<i>Види витрат</i>	<i>Сума за рік, грн.</i>
Амортизація основних засобів загально виробничого призначення (цеху)	126604,50
Витрати на паливо та енергію загально виробничого призначення	4348553,04
Витрати на ремонт	2359345
Витрати на освітлення виробничих приміщень	318427,2
<i>Всього</i>	7152929,74

Джерело: складено автором

До кошторису «Витрати на збут» включають витрати, пов'язані з реалізацією товарів, виконанням робіт, наданням послуг.

Таблиця 3.4

Кошторис витрат на збут

Види витрат (збут)	Сума за рік, грн.
Витрати на утримання основних засобів, інших необоротних матеріальних активів, пов'язаних зі збутом товарів, виконанням робіт, наданням послуг	352 828
Основа та додаткова заробітна плата працівників складу	1015603,43
Нарахування на заробітну плату працівників складу	223432,75
Витрати на ремонт	30653000
Оплата послуг комісіонерів	35021000
Оренда і комунальні послуги	38520000
Витрати на рекламу та дослідження ринку (маркетинг), на передпродажну підготовку товарів	36862000
Транспортні витрати	62068000
Інші витрати, пов'язані зі збутом товарів, виконанням робіт, наданням послуг	159709136
<i>Всього</i>	364 425 000

3.3. Вплив запропонованого заходу на прибутковість діяльності підприємства

Проаналізуємо приблизні витрати підприємства на впровадження виробництва рідкого морозива «МілкШейк», що має сприяти удосконаленню управління процесом формування прибутковості ПАТ «Яготинський маслозавод».

У таблиці 3.5 відображено приблизні результати за стандартними статтями калькуляції: собівартість виробництва, загальний обсяг витрат та ціну одиниці продукції морозива «МілкШейк».

Таблиця 3.5

Розрахунок ціни одиниці продукції

	Стаття калькуляції	Витрати на 1т. готової продукції, грн./т	Витрати на річний обсяг виробництва, грн.
Прямі витрати			
1	Сировина і матеріали	47124,09	38170507,4
2	Витрати на утримання та експлуатацію технологічного обладнання	198,05	160416,83
3	Паливо і енергія на технологічні цілі	607	491428,8
Непрямі витрати			
4	Основна і додаткова заробітна плата виробничих працівників	2217,6	1796281,6
5	Нарахування на з/п	487,87	395181,78
6	Амортизація основних засобів загальновиробничого призначення	52,1	42201,5
7	Загальновиробничі витрати	2891,5	2342108,41
8	Собівартість виробництва	53578,21	43398126,3
9	Адміністративні витрати	408,71	331061,61
10	Витрати на збут	4184,1	3389152,5
11	Інші операційні витрати	12,560	10174,2
12	Всього витрати	58183,58	47128514,6

Джерело: складено автором

В одній тоні морозива «МілкШейку» 3333 порції. Виходячи з цього визначаємо, що собівартість однієї порції буде складати 17,56 грн. Середня ринкова ціна морозива 20 грн., а йогуртів 21-22 грн. Тому, орієнтуючись на

дану інформацію можемо закласти рентабельність даного виду продукції 12,5% (враховуючи сезонність і зростання попиту на морозиво в літній час).

Ціна одиниці продукції розрахована за формулою:

Ціна одиниці = $17,56 + 12,5 * 17,56 / 100 = 20$ грн.

Дохід від реалізації морозива-шейку в рік складатиме: $20 * 3333 * 810 = 53994600$. Чистий дохід складатиме 44302569,3 грн.

Таким чином, пропозиція з встановленням в цеху додаткового обладнання для виробництва рідкого морозива «МілкШейку», що буде здійснюватися щорічно в літній період найбільшого попиту, тобто з травня по серпень, дає змогу підприємству збільшити обсяг чистого доходу, скоротити деякі види витрат та, в результаті, підвищити прибутковість його діяльності.

Тому, доцільним буде провести перерахунок форми №2 «Звіту про фінансові результати підприємства», а також деяких ключових показників, що визначають ефективність процесу формування прибутковості на підприємстві.

Отже, враховуючу те, що підприємство буде виробляти рідке морозиво «МілкШейк» 4 місяці в році в цеху сметани, тому виробництво сметани скоротиться на 810 тон, і тоді можна поррахувати зменшення обсяг чистого доходу підприємства. В одній тоні сметани 2500 порцій сметани. Середня ціна однієї порції сметани без ПДВ 21 грн. Таким чином, чистий дохід від виробництва 810 тон сметани становитиме 42525000 грн., а чистий дохід від виробництва морозива «МілкШейк» становитиме 44302569,3 грн. Отже, пропозиція введення у виробництва рідкого морозива дозволить збільшити чистий дохід підприємства на 1777569,3 грн. тому, що підприємство лише докуповує нове обладнання і на період літа (4 місяці) замінює виробництво сметани в даному цеху на виробництво рідкого морозива.

Собівартість реалізації збільшимо лише на суму витрат на утримання та експлуатацію технологічного обладнання та на вартість палива та енергії на технологічні цілі: 651845,63 грн.

Також, не суттєво зростуть витрати на збут в пункті дослідження ринку та реклами нового виду продукції – на 1000000 грн.

Адміністративні та інші операційні витрати залишаються без змін.

Отже, наглядна зміна фінансових результатів зображена у таблиці 3.6.

Таблиця 3.6

Розрахунок економічного ефекту від впровадження запропонованого заходу для ПАТ «Яготинський маслозавод»

Стаття	2018 рік	Зміна за рахунок періодичної заміни виробництва сметани на рідке морозиво «МілкШейк»	Результат після впровадження запропонованого заходу
1	2	3	5
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3201672	+1777,56	3203450
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2342351	+ 651,84	2343003
Валовий прибуток	859321	+1125,72	860447
Інші операційні доходи	5034	-	5034
Адміністративні витрати	26531	-	26531
Витрати на збут	446501	+1000	447501
Інші операційні витрати	23454	-	23454
Фінансові результати від операційної діяльності (прибуток)	367869	-	367995
Інші фінансові доходи	5477	-	5477
Інші доходи	116	-	116
Фінансові витрати	62482	-	62482
Інші витрати	1421	-	1421
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування: прибуток	309559	-	309685
Чистий прибуток (збиток)	253732	-	253834,7

Джерело: складено автором

Отже, за рахунок впровадження запропонованого заходу очікується загальне зростання прибутку підприємства на 11683 тис. грн. у порівнянні до показника 2018 року.

Розрахуємо нові показники рентабельності, використовуючи дані, наведені у табл. 3.7.

Таблиця 3.7

Розрахунок показників рентабельності та темпу їх приросту після впровадження запропонованого заходу

Показник	2018	Після впровадження заходів	Темп приросту
Відсоток валового прибутку, %	24	24	1
Відсоток операційного прибутку, %	10	13	3
Відсоток чистого прибутку, %	8	35	27
Рентабельність виробництва, %	13	29	16
Рентабельність активів, %	27,7	31,5	3,8

Джерело: складено автором

Спостерігається підвищення показників рентабельності підприємства по всім показникам.

Таблиця 3.8

Динаміка основних техніко-економічних показників

№ з/п	Показники	Од.вим.	2018 рік	Після впровадження «МілкШейку»	Відхилення	
					Відн.,%	Абс., +/-
1.	Чистий дохід від реалізації основної продукції	тис.грн.	3201672	3203450	0,06	1777,56
2.	Прибуток від операційної Діяльності	тис.грн.	367869	367995	0,034	126
3.	Чистий прибуток	тис.грн.	253732	253834,7	0,04	102,7
4.	Середньорічна вартість основних засобів	тис.грн.	252970	290316	14,76	37346
5.	Середньорічна вартість Активів	тис.грн.	759259	759259	0,00	0
6.	Продуктивність праці	грн./чол.	3565,34	3567,32	0,06	1,98
7.	Фондовіддача	грн./грн.	12,66	11,03	-12,88	-1,63
8.	Рентабельність діяльності	%	13	29	123,08	16
9.	Рентабельність активів	%	27,7	31,5	13,72	3,8

Джерело: складено автором

Таким чином, наведене в таблиці динаміка основних техніко-економічних підтверджує ефективність запропонованих заходів для ПАТ «Яготинський маслозавод». Отже, запропонований захід дає змогу підвищити рівень прибутковості підприємства.

Висновки до розділу 3

Отже, розглядаючи наукові підходи до удосконалення прибутковості підприємств, ми виділили такі основні шляхи підвищення рівня прибутковості:

- зміна частки прибутку на одиницю реалізованої продукції;
- підвищення продуктивності праці;
- збільшення обсягу реалізації продукції;
- зниження витрат на виробництво;
- покращення якості продукції;
- оптимізація адміністративного персоналу;
- впровадження науково-технічного прогресу (НТП), нової техніки.

Ми провели аналіз молочного ринку України, а саме виробництво морозива. Завдяки ньому виявили, що виробництво даного виробу має великий попит у споживачів, а саме в літній період. Навіть кризова ситуація в країні не вплинула на платоспроможність споживачів, вони просто перейшли на менш дорого стійкий вид морозива. Тому ця галузь є перспективною і для нашого підприємства. Ми пропонуємо встановлення додаткового обладнання на цех сметани, де 4 місяці за рік (з травня по серпень) буде виготовлятися рідке морозиво «МілкШейк».

В цьому розділі ми розглянули види додаткового обладнання для виробництва рідкого морозива, та детально проаналізували етапи виробництва по кожному з елементів обладнання по чергово. Проаналізували приблизні витрати на встановлення такого обладнання, та зв'язували, що в одній тоні морозива «МілкШейку» 3333 порції, собівартість однієї порції 17,56 грн. Ціна одиниці морозива 20 грн. Дохід від реалізації морозива шейку в рік 53994600 грн. Чистий дохід 44302569,3 грн. Рентабельність даного виду продукції 12,5%, враховуючи сезонність і зростання попиту на морозиво в літній час.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

В процесі написання роботи було з'ясовано, що найважливішим показником розвитку підприємства є його прибутковість. Питанню прибутковості присвячено багато праць вітчизняних та зарубіжних вчених. Вони визначають прибутковість підприємства як показник, який характеризує ефективність діяльності підприємства з точки зору здатності його приносити прибуток та забезпечувати ефективне використання ресурсів. Визначено, що прибутковість підприємства вимірюється двома показниками: прибутком та рентабельністю.

Між прибутком і прибутковістю є тісний діалектичний взаємозв'язок: прибуток – це показник для зображення економічного ефекту в абсолютних показниках, а прибутковість – показник для зображення економічної ефективності діяльності суб'єкта господарювання.

Якщо сума прибутку показує абсолютний ефект від діяльності, то рентабельність характеризує міру цієї ефективності, тобто відносний рівень прибутковості підприємства або продукції, що виробляється. Рентабельність як показник дає уявлення про достатність прибутку порівняно з іншими окремими величинами, що впливають на фінансово-господарську діяльність підприємства.

Сутність прибутку як економічної категорії розкривається через функції, які він виконує у господарській діяльності. Основні з них такі: облікова, розподільча, стимулююча.

Ми розглянули всі показники рентабельності, як вони розраховуються та на що впливають. Зробили висновок, що рентабельність комплексно відображає ступінь ефективності використання матеріальних, трудових і грошових ресурсів, а також природних багатств.

Визначили, що формування прибутку відбувається під впливом факторів внутрішнього та зовнішнього характеру. Внутрішні фактори - це фактори, які залежать від діяльності підприємства, а зовнішні - не залежать від діяльності підприємства.

Розглянули заходи в певному послідовному порядку для покращення прибутковості на підприємстві: організаційні, технічні, економічні важелі та стимули. Якщо почати проводити зміни не в такому порядку, то позитивні зрушення у ефективності діяльності будуть малопомітними, або відсутніми взагалі.

В процесі написання, розглядаючи резерви максимізації прибутку, звернули увагу на те, що прибуток залежить як від доходів підприємства, так і від його витрат. Тому збільшення прибутку можна досягти двома способами: зменшити витрати на виробництво або збільшити дохід від реалізації. Отже, перед кожною фірмою постає питання правильно сформулювати свою цінову стратегію й обрати оптимальний обсяг виробництва.

Об'єктом дослідження кваліфікаційної роботи було обрано ПАТ «Яготинський маслозавод», яке займається перероблення молока, виробництвом масла та сиру, оптовою та роздрібною торгівлею та послугами вантажним автомобільним транспортом. ПАТ «Яготинський маслозавод» входить до складу холдингу АТ «Молочний альянс». Організаційна структура - лінійно-функціональна.

Зростання чистого прибутку у 2017 р. на 34892 тис.грн. (26,92%) спричинене зростанням загального обсягу доходів підприємства на 679164 тис. грн. порівняно з 2016 роком, та в 2018 році на 89209 тис.грн.(54,22%) - порівняно з 2017 роком.

Тому підприємство має кошти, які можна інвестувати у зростання прибутковості підприємства. Майновий стан на досить високому рівні, підприємство має ліквідний баланс тому здатне погасити свої зобов'язання, є рентабельним і кожен коефіцієнт не значно, але все ж таки зростає протягом досліджуваного періоду, фінансова стійкість ПАТ «Яготинський маслозавод» не змінюється за досліджуваний період.

Було надано пропозиції та рекомендації щодо покращення показників прибутковості та рентабельності підприємства. На ПАТ «Яготинський маслозавод» рекомендуємо встановлення додаткового обладнання для процесу виготовлення рідкого морозива. Дана пропозиція є доцільною тому, що у літній період попит на морозиво та охолоджені напої зростає найбільше порівняно з іншими молочними продуктами, такими як масло, сметана та ін. Оскільки конкуренція у ПАТ «Яготинський маслозавод» дуже велика та сильна на ринку молочної продукції, пропонуємо виробляти саме рідке морозиво-шейк і саме в літній період. Його виробництво є інноваційним для вітчизняного ринку молочної продукції. Відобразили приблизні результати витрат за стандартними статтями калькуляції: собівартість виробництва, загальний обсяг витрат та ціну одиниці продукції морозива «МілкШейк».

Пропозиція введення у виробництво рідкого морозива дозволить збільшити чистий дохід підприємства на 1777,569 тис.грн. тому, що підприємство лише докуповує нове обладнання і на період літа (4 місяці) замінює виробництво сметани в даному цеху на виробництво рідкого морозива. Тому завдяки впровадження запропонованого заходу очікується загальне зростання прибутку підприємства на 102,7 тис. грн. у порівнянні до показника 2018 року. Результати відобразили у таблиці економічної ефективності впровадження нової пропозиції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антонюк Р.Р. Прибутковість сільськогосподарських підприємств: природа категорії / Р.Р. Антонюк // Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства – 2012. – № 126. – С. 50–55.
2. Армстронг Г. Маркетинг. Загальний курс / Г. Армстронг, Ф. Котлер; пер. з англ. Ф.П. Тарасенко. – К.: Видавничий дім «Вільямс», 2014. – 608 с.
3. Білошапка В.А. Резерви зростання результативності бізнесу в умовах економічного спаду / В.А. Білошапка // Актуальні проблеми економіки. — 2013. — № 1 (155). — С. 115—117.
4. Білошапка В.А. Резерви зростання результативності бізнесу в умовах економічного спаду. / В.А. Білошапка. // Актуальні проблеми економіки. – 2011. – №1(155). – С. 115-117.
5. Бурцева Т. І. Економіко-математичне моделювання як фактор економічного зростання підприємства / Т. І. Бурцева, Л. С. Васильченко, І. В. Горяна//Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій ім. Ѓжицького. - 2015. - Т. 17, № 1(4). - С. 178-183.
6. Гайбура Ю.А. Управління прибутковістю підприємства та шляхи її підвищення / Ю.А. Гайбура // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки». Випуск 14. Частина 2. – 2015. – С. 127–130.
7. Гетьман О.О. Економіка підприємства: підручник / О.О. Гетьман. — К.: ЦНЛ, 2010. — 488 с.
8. Гончарук Я.А. Маркетинг: Навчальний посібник у тестах / Я. А. Гончарук, А. Ф. Павленко, С.В. Скибінський. – К.: КНЕУ, 2014. – 314 с.
9. Денисенко Л. О. Шляхи поліпшення процесу формування прибутку на підприємстві / Л. О. Денисенко, Н. В. Сусик // Технології та дизайн, 2013. – №1 (6). – С. 4-13.
10. ДСТУ 4733:2007 «Національний стандарт України. Морозиво молочне,

- вершкове, пломбір. Загальні технічні умови» [Електронний ресурс]. – URL <http://ukrapk.com/gosts/milk/dsty47332007morozivomolochnevershkoveplombir.html>
11. Економіка підприємства. Книга 2. [Підручник для студентів вищих навчальних закладів]; за заг. ред. П.В. Круша, К.В. Шелехова. – К.: ДП «НВЦ «Пріоритети»», 2014. – 624 с.
  12. Економічний аналіз: Навчальний посібник / М.А. Болюх, В.З.Бурачеський– К.: КНЕУ, 2011. – 540с.
  13. Експерти назвали ТОП-5 виробників морозива [Електронний ресурс]. – URL : <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/2482809-eksperti-nazvali-top5- virobnikiv-ukrainskogo-moroziva.html>
  14. Ефимов В.О. Сутність і оцінка фінансового стану підприємств / В.О. Ефимов. – К.: Економіка, 2010. – 125 с.
  15. Єпіфанова І.Ю. Прибутковість підприємства: сучасні підходи до визначення сутності / Єпіфанова І.Ю., Гуменюк В.С. // Випуск №3. – 2016. – URL: http://www.economyandsociety.in.ua/journal/3_ukr/33.pdf
  16. Звіт про фінансові результати: Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 3, затверджено наказом Міністерства фінансів України від 31 березня 1999 р. №87.
  17. Ілляшенко С.М. Стратегічне управління інноваційною діяльністю підприємства на засадах маркетингу інновацій. / С.М. Ілляшенко. // Актуальні проблеми економіки. – 2010. – №12(114). – С. 137-139.
  18. Інноваційні технології морозива: Метод. вказівки до викон. практичних занять для студ. спец. 7.091790 “Технологія зберігання, консервування та переробки молока” напряму 0517 «Харчові технології та інженерія» спеціалізації «Технологія морозива» ден. форм. навч. / Уклад: Г.Є.Поліщук, О.М.Рибак, О.В.Гулак – К.: НУХТ, 2010. – 320 с.
  19. Кейлер В. Экономика предприятия в современном мире / В. Кейлер. – М. : Инфра, 2011. – 132 с.
  20. Клименко С.М. Управление конкурентоспособностью предприятия:

- навч. посіб. / С.М. Клименко, О.С. Дуброва, Д.О. Барабась. — К.: КНЕУ, 2013. — 527 с.
21. Кобилецький В. Р., Коефіцієнт абсолютної ліквідності / В. Р. Кобилецький // Онлайн-журнал «FinancialAnalysisonline» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.finalon.com/slovnik-ekonomichnikh-pokaznikiv/250-koefitsient-absolyutnoji-likvidnosti>
22. Ковальчук І.В. Економіка підприємства: навч. посіб. / І.В. Ковальчук. — К.: Знання, 2011. — 679 с.
23. Коломієць Т.М., Притульська Н.В., Романенко О.Л. Експертиза товарів: Підручник.– К.: КНТЕУ, 2001.– 274с
24. Кондратюк О.М. Синергія інформації в управлінні витратами підприємства. / О.М. Кондратюк, О.В. Школа. // Держава та регіони. – 2010. – №6. – С. 253-255.
25. Котлер Ф. Основы маркетинга / Ф. Котлер. – М.: Прогресс, 2014. – 736 с.
26. Краснокутська Н.С. Управління потенціалом торговельного підприємства: монографія / Н.С. Краснокутська. – Харків: ХДУХТ, 2012. – 322 с.
27. Круш П. В. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства: собівартість, прибуток / П. В. Круш. – К.: НТУУ «КПІ», 2012. – 371 с.
28. Кучер Л.Ю. Науково-теоретичні підходи до інтерпретації дефініції «прибутковість» / Л.Ю. Кучер [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://khntusg.com.ua/files/sbornik/vestnik_99/06.pdf.
29. Кучерява А.С. Прибутковість підприємства та шляхи її підвищення / А.С. Кучерява // Проблеми підвищення ефективності інфраструктури. — 2015. — № 40. — С. 38—45.
30. Лихолат С. М. Економічна сутність прибутку підприємства / С. М. Лихолат, П.Р. Маделик // Збірник науково-технічних праць. Науковий вісник НЛУУ, 2016. – № 16.2. – С. 186-190.
31. Манів З.О. Економіка підприємства: навч. посіб. / З.О. Манів, І.М.

- Луцький. — К.: Знання, 2013. — 580 с.
32. Національний класифікатор професій. Державний комітет України з питань технічного регулювання та споживчої політики (ДК 003:2010) від 28.07.2010 року № 327. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : // <http://www.kadrovik01.com.ua>.
33. Непочатенко О.О. Фінанси підприємств: підручник / О.О. Непочатенко, Н.Ю. Мельничук — К.: Центр учбової літератури, 2013. — 566 с.
34. Обзор рынка мороженого research & Branding Group.— research & Branding Group. [Електронний ресурс]. — URL : <http://rb.com.ua/rus/marketing/tendency/8833.html>.
35. Осипова Т.В. Теоретичні аспекти трактування прибутковості в сучасних умовах господарювання / Т.В. Осипова // Управління розвитком. 2012. — № 1. — С. 82–84.
36. Офіційний сайт ПАТ «Яготинський маслозавод» //:Електронний ресурс. Режим доступу: <https://milkalliance.com.ua/company/inform/yagotinskij-maslozavod/>
37. Пасічник В.Г. Організація виробництва: підручник / В.Г. Пасічник. — К.: ЦНЛ, 2005. — 248 с.
38. Петрига О. М. Економіка аграрного підприємства: навчальний посібник / О. М. Петрига, Т. І. Яворська, Ю. О. Прус; за ред. О. М. Петриги, Т. І. Яворської. — Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2016. — 34 с.
39. Покропивний С. Ф. Економіка підприємства в сучасному світі / С. А. Покропивний. — К. : КНЕУ, 2011. — 456 с.
40. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 27.04.2000 р. № 92 (зі змінами та доповненнями). - К.: редакція від 05.01.2015 року [Електронний ресурс]. URL : www.rada.gov.ua.
41. Радько В. І. Тенденції розвитку виробництва молока в Україні / В. І. Радько // Економіка АПК. — 2010. — № 11. — С. 24–29.

42. Семенов А.Г. Аналіз та вдосконалення оплати праці / А.Г. Семенов, А.І. Шарко // Держава та регіо(ни. — 2010. — № 6. — С. 232—238.)
43. Семенов Г.А. Економіка підприємства: навч. посіб. / Г.А. Семенов. — К.: Центр навчальної літера(тури, 2012. — 324 с.
44. Фінансовий аналіз [Електронний ресурс]. – URL : <https://fin-admin.com/ua/fnansovij-analz/43-pokazniki-rentabelnost-pdprimstva.html>
45. Хмелевський О.В. Оцінка якості прибутковості в інноваційно-інвестиційному розвитку підприємств машинобудування / О.В. Хмелевський // Економіст. – 2008. – № 3. – С. 50–53.
46. Цвігун А. Т. Сучасні системи нормування енергетичного живлення великої рогатої худоби у порівняльному аспекті / А. Т. Цвігун, І. О. Ляшук, С. М. Блюсюк // Зб. наук. праць Подільського ДАТУ. – Кам.-Подільський. – 2011. – Вип. 19. – С. 194–197.
47. Черниш С.С. Організаційно-методичні аспекти аналізу рентабельності / Черниш С.С. // Інноваційна економіка, 2013 р. – №6 [44] – С. 305.
48. Явдак М. Ю. Критерії оцінки результативності діяльності підприємства / М. Ю. Явдак // БізнесІнформ, 2011. – №12. – С. 70-74.
49. [Електронний ресурс] - <https://milkalliance.com.ua/press-centre/zayava-pat-yagotinskij-maslozavod-moloko/>
50. [Електронний ресурс] / http://ru.osvita.ua/vnz/reports/econom_pidpr/18833/
51. [Електронний ресурс] / Офіційний сайт ТОВ «Ласунка» <https://lasunka.com/blog/virobnicztvo-moroziva/>
52. [Електронний ресурс] / <https://svetvam.ru/uk/svetodiody/morozhennoe-proizvodstvo-video-kak-prodayut-myagkoe-morozhenoe-v-ssha.html>
53. [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Державної служби статистики України. – Режим доступу: [www.ukrstat.gov.ua.](http://www.ukrstat.gov.ua)]
54. [Електронний ресурс]. – URL : <http://milkua.info/uk/post/rinok-moroziva-rovertaetsa-do-rivna-201415-rokiv>
55. [Електронний ресурс] - [https://pidruchniki.com/19240701/politekonomiya/sutnist_pributku_yogo_vidi_funktsiyi.](https://pidruchniki.com/19240701/politekonomiya/sutnist_pributku_yogo_vidi_funktsiyi)

ДОДАТКИ

Додаток А

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 31.12.2017 р.

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	499	2498	0
первісна вартість	1001	2447	4587	0
накопичена амортизація	1002	1948	2089	0
Незавершені капітальні інвестиції	1005	364	336	0
Основні засоби:	1010	175456	214122	0
первісна вартість	1011	320012	384869	0
Знос	1012	144556	170747	0
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0	0
первісна вартість	1016	0	0	0
Знос	1017	0	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0	0
первісна вартість	1021	0	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	6102	77225	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0	0
Гудвіл	1050	0	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0	0
Усього за розділом I	1095	182421	294181	0
II. Оборотні активи				

Запаси	110 0	104155	122105	0
Виробничі запаси	110 1	56680	51510	0
Незавершене виробництво	110 2	3885	4279	0
Готова продукція	110 3	42338	64448	0
Товари	110 4	1252	1868	0
Поточні біологічні активи	111 0	0	0	0
Депозити перестраховання	111 5	0	0	0
Векселі одержані	112 0	0	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	112 5	212497	285378	0
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	113 0	3675	8154	0
з бюджетом	113 5	951	24	0
у тому числі з податку на прибуток	113 6	902	0	0
з нарахованих доходів	114 0	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	114 5	151493	233296	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	115 5	5351	418	0
Поточні фінансові інвестиції	116 0	0	0	0
Гроші та їх еквіваленти	116 5	34704	13430	0
Готівка	116 6	396	14	0
Рахунки в банках	116 7	0	0	0
Витрати майбутніх періодів	117 0	419	884	0
Частка перестраховика у страхових резервах	118 0	0	0	0
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	118 1	0	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	118 2	0	0	0
резервах незароблених премій	118 3	0	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0	0
Інші оборотні активи	1190	7967	3087	0
Усього за розділом II	1195	521212	666776	0

III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0	0
Баланс	1300	703633	960957	0

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	3797	3797	0
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0	0
Додатковий капітал	1410	0	0	0
Емісійний дохід	1411	0	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0	0
Резервний капітал	1415	0	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	232711	397186	0
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0	0
Усього за розділом I	1495	236508	400983	0
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	207018	201670	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітного періоду)	1531	0	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітного періоду)	1532	0	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітного періоду)	1533	0	0	0
інші страхові резерви; (на початок звітного періоду)	1534	0	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0	0

Призовий фонд	1540	0	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0	0
Усього за розділом II	1595	207018	201670	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	0	75964	0
Векселі видані	1605	0	0	0
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0	0
за товари, роботи, послуги	1615	72125	116092	0
за розрахунками з бюджетом	1620	11435	11153	0
за у тому числі з податку на прибуток	1621	0	8733	0
за розрахунками зі страхування	1625	551	841	0
за розрахунками з оплати праці	1630	2047	2918	0
за одержаними авансами	1635	0	0	0
за розрахунками з учасниками	1640	601	594	0
із внутрішніх розрахунків	1645	162248	124334	0
за страховою діяльністю	1650	0	0	0
Поточні забезпечення	1660	4969	5976	0
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	6131	20432	0
Усього за розділом III	1695	260107	358304	0
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0	0
Баланс	1900	703633	960957	0

Примітки
Керівник
Головний бухгалтер

дані відсутні
Сіренко О.О.
Гишко В.Й.

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 12 місяців 2017 р.

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	2706103	2024684
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховання	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(2052854)	(1521831)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)
Валовий: Прибуток	2090	653249	502853
Збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	3220	4568
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Адміністративні витрати	2130	(22668)	(18457)
Витрати на збут	2150	(363425)	(268928)
Інші операційні витрати	2180	(10940)	(13132)
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	(0)	(0)
Витрат від первісного визнання біологічних активів і	2182	(0)	(0)

сільськогосподарської продукції			
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
Прибуток	2190	259436	206904
Збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	3382	4289
Інші доходи	2240	619	792
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(62046)	(53774)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(688)	(152)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування:			
Прибуток	2290	200703	158059
Збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	36180	28428
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат:			
Прибуток	2350	164523	129631
Збиток	2355	(0)	(0)

I. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	164523	129631

II. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Матеріальні затрати	2500	1763122	1409205
Витрати на оплату праці	2505	74980	61650
Відрахування на соціальні заходи	2510	16408	13480
Амортизація	2515	27668	26299
Інші операційні витрати	2520	343904	253166
Разом	2550	2226082	1763800

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ
ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Середньорічна кількість простих акцій	2600	361592	361592
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	361592	361592
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0	0
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0	0
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0	0

Примітки
Керівник
Головний бухгалтер

дані відсутні

Сіренко О.О.

Гишко В.Й.

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на "31" грудня 2018 р.

Форма №1

Код за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи	1000	--	--
Нематеріальні активи			
первісна вартість	1001	--	--
накопичена амортизація	1002	--	--
Незавершені капітальні інвестиції	1005	--	--
Основні засоби	1010	216956	288984
первісна вартість	1011	389792	497008
Знос	1012	172836	208024
Інвестиційна нерухомість	1015	--	--
Довгострокові біологічні активи	1020	--	--
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	--	--
інші фінансові інвестиції	1035	77225	77225
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	--	--
Відстрочені податкові активи	1045	--	--

Інші необоротні активи	1090	--	--
Усього за розділом І	1095	294181	366209
ІІ. Оборотні активи			
Запаси	1100	122105	111350
Виробничі запаси	1101	51510	70728
Незавершене виробництво	1102	4279	6042
Готова продукція	1103	64448	30856
Товари	1104	1868	3724
Поточні біологічні активи	1110	--	--
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, Послуги	1125	285378	315882
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	8154	8745
з бюджетом	1135	24	37
у тому числі з податку на прибуток	1136	--	--
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх Розрахунків	1145	233296	380464
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	418	913
Поточні фінансові інвестиції	1160	--	--
Гроші та їх еквіваленти	1165	13430	33152
Готівка	1166	14	23
Витрати майбутніх періодів	1170	884	187
Інші оборотні активи	1190	3087	1011
Усього за розділом ІІ	1195	666776	851741
ІІІ. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи Вибуття	1200	--	--
Баланс	1300	960957	1217950

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
І. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	3797	3797
Капітал у дооцінках	1405	--	--
Додатковий капітал	1410	--	--
Резервний капітал	1415	--	--
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	397186	450918
Неоплачений капітал	1425	--	--
Вилучений капітал	1430	--	--
Усього за розділом І	1495	400983	454715
ІІ. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	--	--
Довгострокові кредити банків	1510	--	--
Інші довгострокові зобов'язання	1515	201670	163493
Довгострокові забезпечення	1520	--	--
Цільове фінансування	1525	--	--
Усього за розділом ІІ	1595	201670	163493
ІІІ. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	75964	154819
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	--	--
товари, роботи, послуги	1615	116092	155939

розрахунками з бюджетом	1620	11153	13066
у тому числі з податку на прибуток	1621	8733	9087
розрахунками зі страхування	1625	841	1266
розрахунками з оплати праці	1630	2918	4645
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з Учасниками	1640	594	1789
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх Розрахунків	1645	124334	215919
Поточні забезпечення	1660	5976	9567
Доходи майбутніх періодів	1665	--	--
Інші поточні зобов'язання	1690	20432	42732
Усього за розділом III	1695	358304	599742
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	--	--
Баланс	1900	960957	1217950

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2018 рік

Форма №2

Код заДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	3201672	2706103
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(2342351)	(2052854)
Валовий: Прибуток	2090	859321	653249
Збиток	2095	(--)	(--)
Інші операційні доходи	2120	5034	3220
Адміністративні витрати	2130	(26531)	(22668)
Витрати на збут	2150	(446501)	(363425)
Інші операційні витрати	2180	(23454)	(10940)
Фінансовий результат від операційної діяльності: Прибуток	2190	367869	259436
Збиток	2195	(--)	(--)
Дохід від участі в капіталі	2200	--	--
Інші фінансові доходи	2220	5477	3382
Інші доходи	2240	116	619
Фінансові витрати	2250	(62482)	(62046)
Втрати від участі в капіталі	2255	(--)	(--)
Інші витрати	2270	(1421)	(688)
Фінансовий результат до оподаткування: Прибуток	2290	309559	200703
Збиток	2295	(--)	(--)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-55827	-36180
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після Оподаткування	2305	--	--
Чистий фінансовий результат: Прибуток	2350	253732	164523
Збиток	2355	(--)	(--)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	--	--
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	--	--
Накопичені курсові різниці	2410	--	--
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	--	--
Інший сукупний дохід	2445	--	--
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	--	--
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним Доходом	2455	--	--
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	--	--
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	253732	164523

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього Року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	1944364	1763122
Витрати на оплату праці	2505	109285	74980
Відрахування на соціальні заходи	2510	23122	16408
Амортизація	2515	37373	27668
Інші операційні витрати	2520	417386	343904
Разом	2550	2531530	2226082

**IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ
ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ**

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	--	--
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	--	--
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	--	--
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	--	--
Дивіденди на одну просту акцію	2650	--	--

Рисунок 1. Цех приёму молока